

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 4 2024

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 4 december 2024

Årgång 90

ISSN 0015-4431

Förbundets Högste Beskyddare:

Amiral H.M. Carl XVI Gustaf

Rikshedersordförande:

Konteramiral Johan Norlén, Marinchef

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Ingmar Elofsson – ingmar.elfsson@flottansman.se

Tel: 076-800 1600

Blåportshöjden 2E, 371 56 KARLSKRONA

GRAFISK FORMGIVARE:

Thomas Engevall – thomas.engevall@flottansman.se

Tel: 070-588 7589

Junibacken 9, 135 54 TYRESÖ

TRYCKERI: Åtta45, Järfälla

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 250 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 80 kronor.

ANNONSER:

Kontakta redaktören eller den grafiske formgivaren alt:

E-post: annonser@flottansman.se

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 076-7786870

Öppet tisdagar 09-12

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRO- & BANKGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4 (plusgiro)

Stora Tratten: 827-7071 (bankgiro)

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordförande: Konteramiral Thomas Engevall

Tel: 070-588 75 89

Vice ordförande: Örlogskapten Lars Sager

Tel: 070-811 81 02

Förbundssekreterare:

Krister Hansén tel 070-381 03 12

kristerh@flottansman.se

Kanslichef: Vakant

Tel kansliet: 076-778 68 70

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 070-20 30 743

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Innehållsförteckning

Ledare	3
Redaktören har ordet.....	4
HKH Kronprinsessan Victoria på grundutbildning vid Amf 1	5
Första ubåtsflottiljen.....	6
Tredje sjöstridsflottiljen	8
Fjärde sjöstridsflottiljen	10
Sjöstridsskolan - en marin skola i utveckling	11
Religion och mission – Själavård i Marinen	14
Marinens vänner.....	16
Spantprojektet Ektimmer och Linjeskepp.....	18
Återträff med HMS Orion.....	20
Välkommen till Riksårsmöte och Blekinge den 11 till 13 maj 2025	22
Information kring förslaget till namnbyte av Flottans Män	25
Ny och modern 200-båt till Försvarsmakten ...	30
Replika av galjonsfigurens huvud från Dristigheten skänkt till Flottans Män	31
Kurs KSS 1978 på återträff	32
Kungl. Örlogsmannasällskapet medaljerar förtjänta GSS.....	34
Upphuggning av Landsort och Arholma.....	35
HMS Västervik 50 år	38
Ångmaskinen - maskinen som förändrade allt..	40
HMS Belos då och nu	42
Dödsstraff i Sverige fram till 1973.....	44
Jul- och nyårshälsningar	45
Lokalföreningarna informerar.....	47
Fortsatt upprop till tidningsfonden.....	57
Födelsedagar, Vi hyllar	60
Nya medlemmar.....	61
Avlidna kamrater.....	62
Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar	63

Omslagsbild: Konteramiral Johan Norlén förfångar som marinchef efter konteramiral Ewa Skoog Haslum i exercishallen på Berga den 14 november 2024. Ceremoniförrättare var försvarsstabschefen, generallöjtnant Carl-Johan Edström, t.v. i bild. Foto: Ola Jacobsen/Försvarsmakten.

Baksida: Överlämnande av de fyra bogserbåtarna HMS Hermes, Heros, Hera och Hebe från Försvarsmaterielverket (FMV) till marinen. Källa: Försvarsmakten. Foto: Carolina Lorentzson/Försvarsmakten

Hjulen snurrar och nu är det jul igen

När dessa rader skickas till tryckeriet är just adventsstakarna tända i huset, numer enbart av batteridrivna modeller. Detta efter ett brandtillbud i fritids-huset för ett antal år sedan där utbildningen i skyddstjänst fick göra praktisk nytta som gjorde att tillbudet stannade vid just ett tillbud.

Jag vill inleda med och tacka alla medlemmar i Flottans Män för gemenskapen under året och för alla de insatser som genomförts runt om i landet i någon av alla våra lokalföreningar som sidorna i slutet av tidningen alltid vittnar om.

Sedan sist så har vi hunnit med att byta marinchef och även fått den första kvinnan med tre stjärnor på axlarna i det svenska försvaret. Som viceamiral och chef för Operationsledningen i Försvarmakten är den förra marinchefen Ewa Skoog Haslum först ut och någon generallöjtnant har inte setts till i vare sig armén eller flygvapnet (eller inom amf för den delen). Det återstår att se om Ewa, någon annan eller den blivande drottningen blir först med fyra stjärnor. HKH Kronprinsessan Victoria går som bekant officersutbildning på Karlberg och de foton som togs när hon fick förberedande utbildning vid Amf 1 tidigare i år visar på ett gediget "fighting face" (titta bara på bilden på sidan 28 i detta nummer). Ewa Skoog Haslum har i sin roll som Marinchef även varit Rikshedersordförande för Flottan Män. I samband med marinchefsbytet tackade jag henne för sina insatser och för sitt stöd och gav henne en av de minnesplaketter med en handslagen tross som Ingvar Stenmark tillverkat som beskrevs i vår tidnings Nr 4/2023. Hon fick också med sig en hälsning att om livet som operationsledningschef någon gång skulle kännas tungt så kan hon gå fram till plaketten, blunda och andas in med näsan för att känna doften av tjadad tross, segel och hav.

Jag säkrade också upp, redan dagen innan chefsbytet att nuvarande marinchef, konteramiral Johan Norlén, ville åta sig uppdraget som Rikshedersordförande så där har vi inget glapp i befattningshavare. Vi kommer att presentera Johan ordenligt i ett kommande nummer av vår tidning och förhoppningsvis kan han komma på vårt Riksårsmöte på Ronnebybrunn i maj 2025.

För egen del har jag också hunnit med ett besök hos Flottans Män i Norrtälje för en dryg månad sedan. Som alltid trevligt att komma ut och träffa medlemmarna och kunna ta del av såväl gemenskap och utmaningar.

Några kompletterande ord kring tidningen till de som redaktören ger på sin sida. Uppropet kring fler annonser har börjat ge effekt. I detta nummer har två av våra medlemmar, Nils-Ove Jansson i Göteborg och Antonio Grimaldi i Västerås själva annonserat. Nils-Ove för sin senaste bok och Antonio för de italienska delikatesser som han importerar och säljer. För egen del tänker jag gynna bägge annonsörerna och jag uppmanar fler att göra detsamma. Uppmaningen som jag skrev förra gången, att jaga annonser, där som tidigare angivits

25 % av intäkterna tillfaller egen LoF och 75 % tillfaller tidningen i sig. Minst 100.000 (kanske det dubbla) borde vi kunna få in totalt under nästa år med en gemensam ansträngning. Priser och villkor återfinns på sidan 61. Tag del av dessa och har du några frågor hör av dig till e-postadressen annonser@flottansman.se eller kontakta redaktören eller den grafiske formgivaren.

Frågan om byte av namn på vår förening går vidare. På sidorna 25-28 beskrivs förslaget med tillhörande motiv. *Läs de sidorna!* Som framgår är det förslag som Förbundsstyrelsen kommer att lägga fram i maj att vi ska byta namn till "Föreningen Marinkamraterna", i dagligt tal kallade "Marinkamraterna". På så vis kan vi behålla vår "grafiska profil" med bokstäverna "FM" som finns på i stort sett allt vi har i form av kläder, flaggor, medaljer, märken och utsmyckning runt om i landet.

Det är glädjande att se att frågan engagerar och Claes-Göran Dahl har till detta nummer skrivit en insändare med förslaget "Marinens vänner". Det är inget dåligt förslag det heller men det blir svårare med grafiken och vi tycker inte att en vänförening riktigt passar då de är oftast personer som samlas kring ett objekt/företeelse såsom robotbåten *Västervik* med "Västerviks vänner" som beskrivs i detta nummer. Föreningen Marinkamraterna (eller vårt nuvarande namn) indikerar att vi har ett delvis annat syfte vilket för mig uttrycks i våra tre begrepp Kamratskap - Örlogstradition - Sjöförsvaret. Det finns dock många andra goda idéer i C-G:s artikel som vi kan ta tag i bl.a. hur att bredda läsekretsen av vår tidskrift.

Jag vill också passa på att tacka för alla de julkälsningar med tillhörande ekonomiska bidrag som inkommit till Flottans Män och tidskriften. Inte mindre än 16 000 kronor har satts in på Flottans Mäns konto från bidragsgivare som återfinns på sidorna 58-59. I skaran finns även anonyma givare och tacket gäller även er i lika stor grad!

Med hopp om att alla medlemmar i Flottans Män med anhöriga ska få en God Jul och ett Gott Nytt År!

Thomas
Engvall

Redaktören har ordet

Så går ännu ett år mot sitt slut och vi kan lägga ytterligare 256 sidor, 168 artiklar och runt 500 bilder från vår tidskrift att lämna till arkiven eller kanske till minnenas förtöjningsplats. Att få ihop detta till en tidskrift är endast möjligt med det bidrag vi får från våra medlemmar och intresserade, inte minst med hjälp i olika former från de olika förbanden i marinen. Ingen nämnd och ingen glömd brukar det heta men jag dristar mig dock till att framföra ett särskilt tack till kommunikatörerna vid marinens olika förband som alltid ställer upp med material och bilder och då i en värld, som jag själv har erfarenhet av, där ofta saker och ting skulle ha genomförts nyss. Även stort tack till N2 på marinbasen som bistår redaktionen med att säkerhetsgranska bilder och ge publiceringstillstånd.

Ekonomi, och då inte minst för tidskriften, har varit ansträngd under det gångna året och då främst på grund av ökade kostnader för tryckning och distribution. Dessa kostnader har ökat mellan 50 och 100 % under senare år. En möjlig åtgärd för att få till besparingar hade varit att minska antalet sidor från dagens 64 till 48 men detta har vi lyckats undvika. Detta mycket tack vare ett aktivt och tråget arbete från vår förbundsordförande men även genom andra insatser och generösa gåvor från medlemmar till tidningsfonden. Arbetet med att stärka ekonomin och att trygga en fortsatt verksamhet och utgivning av tidskriften med nuvarande volym fortsätter och kommer även framgent att kräva insatser från oss alla.

Nu har vi nog mest sett bakåt men att se framåt är, trots allt, viktigare och vindrutan är ju som bekant större än backspegeln. Som du kan läsa på annan plats i tidskriften så är namnfrågan på vår förening och även namnet på vår tidskrift en fråga för omprövning men

utveckling är kanske en bättre benämning. Det hela avgörs i god demokratisk ordning via våra lokalföreningar, regionerna och slutligen av riksårsmötet. Underlag för detta finns på annan plats i tidskriften.

Kommande år planerar vi att ha olika inriktningar är kanske ett bättre namn. Vi planerar för en serie "En dag på flottiljen/förbandet" där vi vill beskriva det dagliga arbetet. Lika viktigt är dock framtiden för förbanden och här finns det frågor att ställa och få besvarade om både personal och materiel. En annan viktig del är rekrytering och utbildning men givetvis även hur allt ter sig i ett Nato-perspektiv. I kommande nummer hoppas vi kunna presentera de tre sjögående förbanden, marinbasen och amfibieförbanden.

Slutligen önskar redaktionen er alla en God Jul och ett Gott Nytt År!

Ingmar Elofsson

E-post: ingmar.elfsson@flottansman.se

Tfn: 076-800 1600

Utgivning och manusstopp för tidskriften är fasta tider året runt och den 10:e för lokalförening och den 15:e för övrigt material. För de närmaste två numren gäller följande:

Nr 1 2025; Manusstopp 10 respektive 15 februari och utgivning andra halvan av mars.

Nr 2 2025; Manusstopp 10 respektive 15 maj och utgivning andra halvan av juni.

Av Sveriges 39 Hemvärnsbataljoner har tre av dem marina uppgifter. Här är redaktören i blått regnställ på reportagejobb hos en av båtgrupperna under en ruggig oktoberdag i skärgården med kulingvindar och ösregn på tvåren. Foto: Blekingegruppen/Försvarsmakten.

HKH Kronprinsessan Victoria på grundutbildning vid Amf 1

Inför den särskilda officersutbildning (SOFU), som Kronprinsessan nu genomgår vid Försvarshögskolan genomfördes en anpassad grundkurs vid Stockholms amfibieregemente tidigare i år. Under grundkursen utbildades Kronprinsessan i personliga soldatfärdigheter och grundläggande stridsituationer. Flera av momenten var repetition av tidigare erhållen utbildning och övning för Kronprinsessan genom åren.

Källa: Kungahuset

Foto: Maja Hansson/Försvarsmakten

Första ubåtsflottiljen

Ubåtsräddning i världsklass

I år deltog nio fartyg (HNoMS *Utstein*, HMS *Uppland*, NOCGV *Barentshav*, HMS *Belos*, FS *Rohne*, FGS *Main*, HNSMS *Mercur*, OPR *Lech*, TCG *Alemdar*) varav tre ubåtsräddningsfartyg, HMS *Belos* med ubåtsräddningsfarkost (URF), det norska kustbevakningsfartyget NOCGV *Barentshav* och det turkiska fartyget TCG *Alemdar*, som seglat den långa vägen från Medelhavet för att delta i övningen.

Barentshav hade före övningens start seglat till Skottland för att lasta ombord en containerbaserad tryckkammare med tillhörande utrustning samt ubåtsräddningsfarkosten *Nemo*. Utrustningen tillhör Norge, Storbritannien och Frankrike genom ett samarbete, *Nato Submarine Rescue System* (NSRS)

Utöver den svenska och norska ubåten deltog även ett amerikanskt P-8 ubåtsjaktflygplan, en brittiskt *Submarine Parachute Assistance Group* (SPAG-team) samt flera medicinska räddningsteam. Totalt var det deltagare och observatörer från ett tiotal länder. Övningen syftar till att öva Natos kollektiva förmåga att samarbeta för att rädda liv från en ubåt i nöd oavsett nationalitet och plats.

Dynamic Monarch genomförs normalt vart tredje år och har de senaste åren, med avbrott för pandemi-åren, genomförts i varma vatten i eller i närheten av Medelhavet. Senast den genomfördes i kalla vatten var 2014 i Polen och det var även senaste gången Sverige deltog. Övningen leds av *NATO Maritime Command* i Northwood, London, men planeras av *International Submarine Escape and Rescue Liaison Office* (ISMERLO). ISMERLO är en internationell organisation för de länder i världen som har ubåtar. Fler än 40 länder med

En svensk ubåt på Norges sydkust. Notera Natoflaggan under örlogsflaggan. Foto: Sofia Löveborn/Försvarmakten

mer än 100 ubåtar är med i ISMERLO som kom till efter den tragiska olyckan med den ryska ubåten *Kursk*. Syftet med organisationen är att länderna ska kunna samarbeta på ett effektivt sätt vid en ubåtsräddning.

URF hissas ombord på HMS Belos. Foto: Sofia Löveborn/Försvarmakten

Masskadeövning med figuranter. Foto: Sofia Löveborn/Försvarmakten

Den första delen i övningsscenariot var att lokalisera de nödställda ubåtarna vilket bland annat det amerikanska ubåtsjaktflygplanet bidrog med. Därefter inspekterades ubåtarna med hjälp av fjärrstyrda farkoster för att kontrollera statusen innan ubåtsräddningsfarkoster sattes för att rädda de nödställda besättningarna.

HMS *Belos* besättning gjorde ett stort antal sjösättningar och upptagningar med *URF*:en under väldigt olika förhållanden i allt från solsken och lugnt hav till blåst med vågor och mörker. Den enorma kunskap, kompetens och erfarenhet som besättningen har tillsammans bidrog till att de kunde genomföra alla planerade moment under övningen oavsett väder och vind. För *URF*:en och dess besättningar blev det en väldigt intensiv övning med många anslutningar mot både svensk och norsk ubåt – även här var alla lyckade och helt enligt plan.

På plats ombord på HMS *Belos* deltog den svenska medicinska ubåtsräddningsgruppen (MURG) och en av dagarna genomfördes en masskadeövning. Det var första gången som de fick möjlighet att ha ett så stort antal som 28 figuranter på plats, för att öva och utveckla den medicinska förmågan.

Övningen startade med att *URF*:en var ansluten till kammersystemet ombord och de skadade firades, trycksatta, in i kammaren för att bedömas och prioriteras för att därefter flyttas till de olika delarna i den stora tryckkammaren som rymmer en hel besättning på 35 personer.

Medicinpersonalen blev verkligen satt på prov. En extra utmaning blev språket eftersom det var figuranter

URF bärgas i sjögång. Foto: Andreas Sannerman/Försvarmakten

från flera olika länder och flertalet var dessutom medicinskt utbildade. Tillsammans med *Belos* besättning som opererar tryckkammersystemet löste de sitt medicinska omhändertagande av den räddade ubåtsbesättningen på ett mycket förtroendegivande sätt och imponerade stort på de internationella deltagarna.

Det svenska deltagandet i övningen har verkligen visat på vilken enorm kompetens och förmåga som flottiljen innehar inom ubåtsräddning. Många av de övriga deltagande enheterna och länderna har ett stort förtroende för och en stor tillit till vårt ubåtsräddningssystem. Vi kan lite oblygt konstatera att vi är världsledande.

Sofia Löveborn

Kommunikationschef Första ubåtsflottiljen

Tredje sjöstridsflottiljen

Övning inom Nato

I mitten av oktober övade stora delar av marinen på syd- och ostkusten, koncentrerat till Blekinge skärgård och Hanöbukten. Förutom Sverige deltog fartyg från Tyskland, Finland och Norge. I övningen ingick 3.sjöstridsflottiljen, 4.sjöstridsflottiljen, Marinbasen, Marinstabben, Flygstaben, Blekinge flygflottilj, Helikopterskvadronen i Ronneby samt allierade nationer.

Övningen fokuserade på ytstrid, luftförsvar samt minröjning under lufthot. Trots stundtals hårda vindar och nedsatt sikt kunde övningen genomföras med gott resultat och svenska och utländska deltagare var nöjda.

Jimmie Adamsson/Tredje sjöstridsflottiljen

Gruppering av ett tungt kustrobotbatteri. Foto: Jimmie Adamsson/Försvarmakten

T.v. navigering på bryggan ombord på ett minröjningsfartyg och t.h. arbete i stridsledningscentralen (SLC). Foto: Jimmie Adamsson/Försvarmakten

Stödfartyg och ett minröjningsfartyg ur den tyska marinen. Foto: Jimmie Adamsson/Försvarmakten

SÖK EKONOMISKT UNDERSTÖD ELLER STIPENDIUM FÖR STUDIER FRÅN SEU – SJÖOFFICERARNAS ENSKILDA UNDERSTÖDSFOND!

Destinatärer som är i ekonomisk kris av något slag eller som har svårt att få vardagsekonomin att gå ihop är varmt välkomna att söka ekonomiskt understöd från SEU. Det kan också röra sig om exempelvis tandläkarkostnader, kostnader för mediciner eller för andra större utgifter. Varje ansökan behandlas individuellt och konfidentiellt av stiftelsen.

Därutöver så ger stiftelsen också stipendier för studier vid läroanstalt, främst för högre studier vid universitet och högskola, såväl i Sverige som utomlands. Stipendier ges även för grundskolelever för studier vid annan ort eller t.ex. sommarläger av olika slag.

VEM KAN SÖKA?

Sjöofficerare och ordinarie medlemmar vid Sjöofficerssällskapen i Stockholm, Karlskrona och Göteborg. **Samt äkta make/maka, änkor/änkemän, barn och efterlevande** till Sjöofficerare och ordinarie medlemmar vid ovan nämnda sällskap.

Ansökan skickas till per mejl till: kansli@soss.se

samt med vanlig post till: SEU C/O DVÖ, Teatergatan 3, 111 48 Stockholm.

Ansökningshandlingar återfinns på www.soss.se

Frågor ställs till: kansli@soss.se

Ansökningar mottages året runt.

VÄLKOMMEN MED DIN ANSÖKAN!

Fjärde sjöstridsflottiljen

Hösten rusar!

Verksamheten vid flottiljens alla delar fortsätter oförtrutet och planeringen för 2025 slutförs kommande veckor. Överbefälhavaren har med all önskvärd tydlighet uttryckt vad som är i fokus för honom själv, Försvarmakten och därmed också för oss.

.....

Omvärldsläget kommenteras ständigt och att det är allvarligt råder det ingen tvekan kring. Olika bedömare gör olika utsagor om intentioner, förmågor och tidplaner. Naturligtvis är Marinens samlade förmågor avgörande i att säkerställa att Sverige fortsatt ska få vara i fred och ÖB har tydligt beskrivit Försvarmaktens uppgift genom att uttrycka att "Vi försvarar Sverige och våra allierade mot väpnat angrepp."

Flottiljens 102 värnpliktiga (varav hälften kvinnor) har genomfört Grundläggande Militär Utbildning (GMU) som avslutades med övningen Ägir på Myttinge skjutfält. Foto: Saga Blom/Louise Folkunger

Chefen för Natos stående sjöstyrka SNMG1, flottiljämiral Thomas Stig Rasmussen i samtal med fartygsschefen örlogskapten Birger Axelsson.

Flottiljen deltog i NATO-övningen Dynamic Merlin 24 med bland annat HMS Helsingborg. Under övningen besöktes fartyget av en grupp ubåtsjaktexperter som här syns på helikopterdeck ombord. Foto: Ola Jacobsen

För Försvarmakten i stort innebär det att mycket fokus riktas mot krigsförbandens förmågor. Att samtliga våra krigsförband verkligen, här och nu, kan leverera de förmågor som behövs.

För Fjärde sjöstridsflottiljens krigsförband ska det förstås utifrån att samtliga delar redan har mycket hög tillgänglighet och löser uppgifter över tid redan idag. Långt före andra delar av samhället är aktiverade.

Martin Göth/Flottiljchef

Ovanstående samt bilder är saxade ur Fjärde sjöstridsflottiljens infobrev från V 46. För den som vill ta del av veckobreven och få en löpande insikt i 4:es verksamhet skicka din mailadress för att påföras sändlistan till:

4.sjostriflj-flottiljstaben-stabsavd@mil.se

Sjöstridsskolan - en marin skola i utveckling

Sjöstridsskolan, SSS, lägger grunden till Sveriges marina förmåga genom utbildning och utveckling, säger skolförvaltaren Mikael Hultzén Bank då vi besöker honom på tredje våningen i byggnaden där chefen för Karlskrona Örlogsskolor, KÖS, en gång hade sin stab.

- Sjöstridsskolan är idag marinens samlade kompetenscentrum för hela sjöarenan där utbildning och utveckling står i centrum berättar Mikael. Populärt kan vi sammanfatta att alla vägar in i marinen går via Sjöstridsskolan.

Skolan utbildar officerare, specialistofficerare, sjömän och soldater på alla nivåer och leder utveckling av taktik inom sjöstrid. På Berga utanför Stockholm har SSS en mindre enhet som är specialiserad på amfibiestrid. Sjöstridsskolans verksamhet kan sammanfattas i fyra olika verksamheter eller fyra ben som det också kan uttryckas. - De två benen utbildning och träning innefattar grundläggande och specifik träning i sjöstrid och amfibiestrid, berättar skolförvaltaren. - Detta innefattar soldater och sjömän, specialistofficerare, officerare och grundläggande utbildning för all dykande personal i Försvarsmakten. FM DNC, Försvarsmaktens dykeri och navalmedicinska centrum utbildar lättdykare och hjälmdykare åt både Försvarsmakten och civila uppdragsgivare. Här ligger också ansvaret för forskning inom dykerimedecin samt genomförandet av haveriutredningar efter dykolyckor, såväl civila som militära.

Det tredje benet är utveckling och innefattar forskning och utveckling inom dykeri och navalmedicin samt ubåtsräddning. - Vi arbetar med studier och konceptutveckling för framtida marina förmågor säger Mikael, och även marina reglementen, handböcker och instruktioner. - Det fjärde benet omfattar planering och övningsledning av maringemensamma övningar och utvärdering av förbandens förmåga. En annan viktig del är hanteringen av vunna erfarenheter i marinen och ansvar för marina publikationer. Den praktiska utbildningen i sjömanskap och navigation genomförs på Skoldivisionen och Skonertdivisionen med de båda segelfartygen *Gladan* och *Falken*. - Sjöstridsskolan genomför även utbildningar för specialist- och reservofficerare och för elever på sjöfartsprogrammet. Sammanfattningsvis genomförs runt 200 olika yrkes- och befattningskurser, berättar Mikael.

Vid SSS bedrivs befattningsutbildning inom åtta områden i välutrustade och moderna lokaler. De olika områdena är samband/stridsledning, sonar, vapen och systemteknik, marin taktik, navigation, maskinteknik, verkanstålighet som med äldre termer kan beskrivas som skyddstjänst och slutligen logistik där även kockutbildningen ingår.

SSS har idag drygt 330 anställda. Av dessa är en tredjedel civilanställda. En del av de civilt anställda tjänst-

Skolförvaltare Mikael Hultzén Bank

Värnplikt 1999 i Karlskrona på 36.ptrbdiv som signalmatros.

Examen från officershögskolan 2001.

Tjänstgjort ombord på ytstridsfartyg vid Tredje sjöstridsflottiljen som vapentekniker och navigatör och som skeppare vid HMS *Carlskrona*s sista långresa 2005.

Utlandsmission med HMS *Carlskrona* i Adenviken 2010 (ME02 ATALANTA).

Bytte till specialistofficer 2014 och Högre Specialistofficersutbildningen (HSOU) 2016/17 och befordrad till förvaltare.

2017 - 19 Stf C 34.underhållsenhet.

2019 - 21 Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) i Mons, Belgien som assisterande militärrepresentant vid Försvarsmaktens samverkanskontor vid NATO.

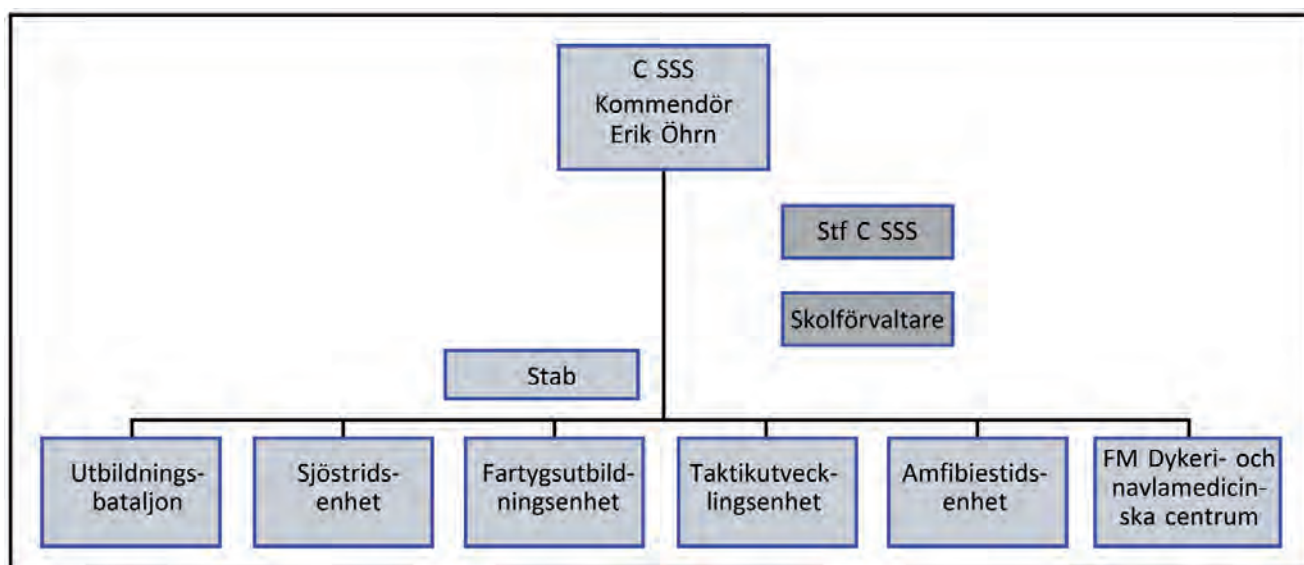
2021 - 24 Divisionsförvaltare 31.korvettdivisionen.

2024 - nu Befordrad till flottiljförvaltare och befattningen som skolförvaltare vid SSS.

gör som lärare och har specialkompetens inom SSS i något av utbildningsområden medan andra tjänstgör i skolans stab. Av skolans militära personal utgörs ca hälften av fast anställd personal medan den andra hälften tjänstgör på bemanningsuppdrag, vilket innebär att

Sjöstridsskolans organisation

de kommer från ett annat förband som har till uppgift att bemanna en viss tjänst. Vid skolan tjänstgör också en del anställda gruppbefäl, sjömän och soldater vilka genomfört sin grundutbildning och benämns GSS. GSS får tjänstgöra åtta år men kan få förlängt ytterligare fyra år och de tjänstgör främst ombord i skolans utbildningsplattformar till sjöss.

SSS medarbetare:

- 107 Yrkesofficerare
- 100 Yrkesofficerare på bemanningsuppdrag
- 87 Civilanställda
- 33 GSS fast anställda
- 6 GSS på bemanningsuppdrag

Sjöstridsskolan har också ansvaret för att planera och genomföra större nationella och internationella marina övningar samt de utvärderingar som görs i efterhand för att utveckla marin ledning, taktik och teknik för sjöstrid. Ett exempel på detta är att C SSS, kommendör Erik Öhrn, ledde samordningen av det svenska deltagandet i den stora övningen BALTOPS 24 som genomfördes i Sveriges omgivande farvatten. Sjöstridsskolan

bedriver även forskning och har även doktorander som forskar för att göra sin disputation.

Grundutbildningen, GU, är idag för marinen 9 till 10 månader. En grundläggande utbildning, vad som allmänt kallas gröntjänst, genomförs under 8 veckor och sedan 24 veckor befattningsutbildning och slutligen 6 veckor förbandsutbildning. För att marinen ska kunna lösa förelagda och förväntade uppgifter behöver personalmängden kraftigt utökas. Det kräver i sin tur en rejäl ökning av elevplatser på samtliga skolor och utbildningar. Därför kommer från 1 januari 2025 utbildning av värnpliktiga ske vid de tre marina militärbaserna i Karlskrona, Stockholm och Göteborg.

Sammanfattningsvis blir utbildningen efter första januari 2026 att Grundläggande militär utbildning, GMU, under åtta veckor och Gruppbefälsutbildning, GBU, genomförs på de tre Marina Militärbaserna. Befattningsutbildningen under tolv veckor genomförs på Sjöstridsskolan och slutligen förbandsutbildningen vid respektive förband under sex månader.

Efter att ha genomfört den grundläggande utbildningen går det att söka anställning som sjöman eller soldat. En möjlighet är att söka utbildning till specialistofficer,

Inryckning av värnpliktiga vid Kungsholms fort, mycket utrustning är det som, ska hämtas ut och sorteras.

Matpaus i naturen under grundutbildningen.

en 18 månader lång utbildning, och därefter befordras kadetten till sergeant. Efter ett antal år (minst 16) kan Högre specialistofficersutbildning, HSOU, sökas där eleven efter genomförd utbildning befordras till förvaltare. En annan väg är att söka det treåriga Officersprogrammet där kravet är genomförd grundutbildning, men oberoende av vid vilket truppslag GMU:n har genomförts. Efter utbildningen befordras kadetten till fänrik.

- En viktig del av SSS verksamhet är det utvecklingsarbete vi bedriver, det tredje benet, och vi är inne i ett stort förändringsarbete, berättar skolförvaltaren Mikael Hultzén.

- Utbildningsvolymerna ökar och under en tioårsperiod fram till 2026 har de ökat från runt 250 individer till 850. Nya generationer av marina system med nya förmågor, där några är luftvärnsrobotar, snabbskjutande och obemannade system, drönare, vilka kräver både ny och en ganska omfattande verksamhet för oss.

Text och foto:

Ingmar Elofsson

Samtliga foton är godkända av Försvarsmakten för publicering.

Chefen för Sjöstridsskolan kommendör Erik Öhrn och skolförvaltare Mikael Hultzén Bank.

Religion och mission – Själavård i Marinen

Den militära själavården har en lång tradition och inte minst i flottan där Gustav Vasa den 30 april 1535, då den svenska flottan var blott 13 år gammal, utfärdade så kallade sjöartiklar. Dessa innehåller bestämmelser för flottans präster och genom åren har dessa utvecklats och det vi kanske mest känner till idag är Drottning Kristinas sjöartiklar från 1644 då amiralitetspastorer och predikanter tillsätts och 1681 när Karlskrona Amiralitetsförsamling bildas.

Vi gör ett hopp i historien till dagens amiralitetspastor Daniel Breimert som sedan tio år har befattningen i Kungliga Karlskrona Amiralitetsförsamling. Daniel berättade för Flottans Män, inte bara om den militära själavården, utan även om sitt praktiska arbete både som församlingspräst och arbetsplatspräst för marinen och egna erfarenheter av själavård i FN-operationer. Daniel har tjänstgjort i Afghanistan och Mali under perioder som varit dramatiska och har en bred och varierande erfarenhet av militär själavård i olika förband och verksamheter.

- Själavårdens grundfunktioner har till uppgift att höja den operativa effekten på förbandet, genom att vara ett stöd för chefer i frågor som rör etik, moral, religiösa och existentiella frågor berättar Daniel.

En av uppgifterna som arbetsplatspräst är att följa det dagliga arbetet och här genomförs korum ombord på en ubåt. (Bilden godkänd för publicering av 1.ubflj)

Daniel Breimert här vid mission i Mali för något år sedan.

- Att vara närvarande och ha rådgivande samtal och även att medverka vid ceremonier och fira gudstjänster och inte minst att stödja förbandet i händelse av att någon stupar berättar Daniel.

- Genom att bedriva samtalsstöd för den enskilde i syfte att skapa en reducering av stress och en existentiell resiliens där det senare kan förklaras med att klara av en förändring och återhämta sig. Sammanfattningsvis så kan vi tolka ordet resiliens som motståndskraft.

Daniel talar mycket om existentiell resiliens och det låter kanske lite ovant och svårt att förstå för någon men existentiell kan förklaras som grunden för människans tillvaro på jorden och resiliens att stå emot och klara en förändring och att stå emot samt återhämta sig och vidareutvecklas.

- När Fan blir gammal, eller beskjuten, blir han religiös och de existentiella behoven uppstår först när existensen hotas säger Daniel.

- Den som bygger upp existentiell resiliens fungerar bättre när kris/krig inträffar och individen blir helt enkelt mer motståndskraftig.

- Detta har visat sig, inte bara från mina erfarenheter från FN-tjänst där verksamheten skördat svenska liv.

- Ett exempel är då jag före en mission träffade medlemmarna i ett specialförband som nog inte tyckte det var så viktigt med de konstiga orden, men då vi träffades i Afghanistan och de skulle ut på ett mycket farligt uppdrag bad de mig be en bön för dem.

- Det är nyttigt att umgås med tanken på sin egen död avslutar amiralitetspastorn Daniel Breimert.

Ett annat uppdrag Daniel har, är som frivillig i Sjörräddningen. Ett bra sätt att få kunskap om livet på sjön. Notera att de flesta sjörräddningsuppdragen som regel inte är i bleke och solsken.

Text: Ingmar Elofsson

Korum för ungdomarna i Sjövärnskåren. En särskilt viktig grupp då det gäller att förmedla vikten av ett bra kamratskap.

Marinens vänner

Förra året framförde jag under hand ett förslag till nytt namn på föreningen men förstod att det var för sent för att kunna behandlas. Eftersom frågan ännu inte avgjorts och efter att ha läst ordförandes ledare känner jag mig manad att åter framföra mitt förslag här i modifierad form.

I krig är endast det enkla möjligt brukar man säga och för mig föll det sig naturligt att såsom medlem av Sjöhistoriska museets vänförening och Postmuseii vänner framlägga förslaget **Marinens vänner**. Den tvetydighet som kan tänkas uppstå förstärker namnets tyngd. Huvuddelen av medlemmarna torde ha tjänstgjort i Marinen och många har varit skeppskamrater. Vare sig man lämnat den aktiva tjänsten eller fortfarande är sjögående fyller föreningen en uppgift att samla nya och gamla vänner - "mariniärer".

Förre ordföranden Fredrik Taube tog avskedsscenen i filmen om beredskapsåren ("Någonstans i Sverige") till utgångspunkt för en rekryteringsanmaning: "- i Flottans Män ses vi igen."

MARIN-NYTT

Vid tre tillfällen under 1900-talet har man trott att den eviga freden inträtt. Verkligheten blev en annan. Även om den ödesdigra och penningförstörande avrustningen av försvaret nu brutits fyller en förening som vår en viktig funktion som jag inte behöver gå närmare in på för denna läsekrets. Föreningen bildades när den av "Jungjuntan" hårt styrda försvarsutredningen förpassade Flottan till ett nytt lågvattenmärke som fick gamla "örlogsgastar" att protestera. Uppgiften att sprida kunskap om sjöförsvarets betydelse för att samhället ska fungera och invånarna överleva i alla grader av kris är inte mindre idag men kunskapen om det hos gemene man är låg.

Man kan samtidigt konstatera att en större skada på försvarsviljan än nedläggningen av MARIN-NYTT och dess gelikar, som hövdingen likt den kinesiske kejsaren, beordrade, kan knappast tänkas. Vi ser dagligen i Ukraina hur viktig moralen är för att orka hålla emot en brutal inkräktare.

Inför FB 82 hade jag nöjet att fara land och rike runt med den parlamentariska grupp som förberedde försvarsbeslutet. Av en SvD-reporter döpt till det föga smickrande namnet "Dödspatrullen" byggt på antagandet att de förband som besöktes var nedlägningshotade. Det var dock fel eftersom delegationen besökte nästan alla "synliga" förband. Ett imponerande försvar vid den tiden! Det var i samband med detta beslut som Sjökrigsskolan i Näsby park, vilket en arbetsgrupp från RRV tidigare förberett genom en tillrättalagd "rapport", som syftade till nedläggning av alla försvarsgrenarnas motsvarigheter, fick sin dödsdom. De utgjorde uppenbarligen en nagel i ögat på dåvarande regering.

Några händelser för att visa med hur liten vishet världen styrs (Axel Oxenstierna: *An nescis, mi fili, quantilla*

prudencia mundus regator?) tillåter jag mig att relatera även om detta inte har direkt betydelse för namnfrågan utan mera föreningens tidning.

Då, om inte förr, lärde jag mig att politikerna främst månade om sitt hemmaförband samt hemortens sysselsättning och mindre om det som skulle vara optimalt bra för försvaret. Att lägga ner förband på Gotland, i Boden eller Karlsborg skulle naturligtvis drabba orterna hårt.

Vid ett välbesökt möte på Berga gick kommandörskapten "gas-Gustaf" hårt i klinch med de politiska representanterna. Som rättfram sjöman framförde han sin ärliga åsikt. I sak hade han rätt i det mesta men Marinens aktier steg inte efter det mötet. Det gäller att både vara sakkunnig och diplomatisk. En av riksdagsmännen, senare GD för kriminalvårdsstyrelsen och känd för att ha öppnat svängdörrar på fängelserna, sa till mig att nu behöver ni ju inga kommandörskaptener längre eftersom det inte finns några jagare. Han hade uppenbarligen läst en vald del av befordringsbestämmelserna och hade ett gott öga till Marinen.

En C-märkt riksdagsman som "skröt" med att han hade samma namn som en professor och riksdagsman ägnade de flesta besöken åt att göra reklam för sig själv. Han blev mycket riktigt landshövding han. I ärlighetens namn ska också sägas att huvuddelen av riksdagsmännen oberoende av färg var både kunniga och månade om försvaret.

När ÖB hade andra synpunkter och förslag än de delegationen föreslog överlät de med varm hand åt honom att försvara Sverige bäst han kunde sedan de politiska besluten styrt vilka förband som skulle läggas ner. Vår senaste amiral, Bror Stefenson, sa för övrigt vid ett tillfälle att "man slåss ju inte med kaserner".

Vad jag vill ha sagt med några av dessa erfarenheter är dels att Marinen har svårt att hävda sig eftersom vi inte har samma typ av förankring "i bygden" som regementen och flygflottiljer. Marinen har inte heller lyckats särskilt väl med sin "marknadsföring" av de välgrundade skäl som talar för Marinen sedan sådana "ess" som Bengt Ohrelius, "Balla" Blenner och Roland Engdahls tid vid MS press. Undantaget naturligtvis 500-årsjubileet.

Bäst har nog Flygvapnet lyckats att komma fram i media. De har också firat alla tänkbara jämna år (inkl. 75 år) och givit ut påkostade och förnämliga jubileumsböcker i samband med symposier. Det lär bli med flygande fanor och trumpeter som 100 år i luften kommer att firas. Och det unnar vi dem gärna som den avkomma till Flottan och Armén de är.

För många föreningar av samma typ som Flottans Män är tidningen den viktigaste anledningen till att man är medlem. Alla har inte möjlighet att delta i lokalföreningarnas verksamhet men vill ändå hålla kvar bandet till gamla kamrater och tiden i försvaret samt hålla sig uppdaterade om vad som händer med sitt gamla "vapen". De flesta som gjort sin värnplikt i Marinen minns den tiden med välbehag och kanske i ett nostalgiskt skim-

mer. Inte minst därför att man kände att man bidrog till att Sverige kunde hålla garden uppe kring vår 270 mil långa kust.

Alla framgångsrika företag och organisationer har insett att relevant information är A och O för att lyckas. Den publikation som idag åtnjuter mest trovärdighet och blir läst i försvaret torde vara Officerstidningen. Den information som Marinens anställda och vänkrets tar till sig med stort förtroende är Marinchefens och flottiljchefernas återkommande brev/rapporter. ÖB skulle med fördel kunna följa Marinchefens föredöme och rikta sig till de anställda med fler återkommande budskap. Alltför ofta överflyglas försvarsdebatten av omsorg om den "egna" försvarsgrenen eller andra särintressen. Det viktigaste är naturligtvis att försvarsanslagen används på bästa sätt för optimal försvarsförmåga och för att bevara vår suveränitet. Vi mariniärer behöver övertyga svenska folket och dess företrädare i regering och riksdag om hur viktigt det är att kunna värna våra sjöförbindelser och vår 270 mil långa kust. För det krävs det välinformerade ambassadörer.

Marinen har en stor outnyttjad tillgång med en aktiv förening för försvarsinformation som Flottans Män utgör. Välinformerade medlemmar kan ha stor inverkan på samhället och den nytta skall inte underskattas. Ett flertal föreningar som bedriver upplysning om behovet av ett starkt försvar har under efterkrigstiden erhållit statsbidrag för sin mediala verksamhet. Marinchefen disponerar ett antal fonder vars statuter (ev efter permutation) nog skulle medge bidrag till vår tidning.

Om ingen sitter på utgivarbeviset skulle man rentav kunna ta namnet MARIN-NYTT. (sic?) (MARIN-NYTT distribuerades till militär och civil personal anställda i Marinen, yrkesofficersaspiranter, värnpliktigt befäl från och med sergeants grad, avtalspersonal från och med furirs grad samt prenumeranter. Upplaga 1994: 33 000 ex.)

Jag är övertygad om att MARIN-NYTT starkt bidrog till att förstärka försvarsviljan i hela samhället och inte bara hos de som en gång varit aktiva (och kanske skulle ha kallats under fanorna om örlog hotade) utan även presumtiva medarbetare.

Denne unge rekorderlige man bad i samband med att Marinens 500 år firades i Göteborg sin mamma att få Vår Marin 500 år i julklapp. En blivande örlogssjöman? Foto: Thomas Borggren

Det skulle visserligen inte vara lätt att komma upp i samma upplaga men Marinen skulle ha stor revenue av att få denna draghjälp och att ge tidningen bidrag skulle inte bara förstärka försvarsviljan utan också vara rekryteringsfrämjande. De som inte inser det rekommenderas att dra ner mössan ordentligt om det finns hackspettar i närheten.

GMV!

Claes-Göran Dahl

**DYNOR - RESÅRMADRASSER -
BÄDDMADRASSER - MATTOR**

www.flatmo.se 0696-400 95 info@flatmo.se

Spantprojektet Ektimmer och Linjeskepp

Varvshistoriska föreningen i Karlskrona, VHFK, bildades den 27 januari 2004. När nu föreningen kan firar sitt tjugoförstaårsjubileum kan de se tillbaka på en rad väl genomförda projekt. Föreningen har byggt en ångpanna till hjulångaren *Nordvall II*, iordningställt Repslagarbanan för visning, renoverat Polhemsdockans ångmaskin, färdigställt *Speljakten* och nu avslutat Spantprojektet.

Spantprojektet tog sin början då alla de andra projekten var avslutade. Efter diskussioner beslöt föreningen att åskådliggöra hur skepp en gång byggdes på Lindholmen, hur det såg ut och hur det gick till när de tio linjeskeppen och tio fregatterna byggdes under tre och ett halvt år. Att bygga ett spant på den plats där fartygen en gång byggdes, mellan Wasaskjulet och Polhemsdockan tog fem år med moderna verktyg. Förutom att finna kunskapen behövdes tillstånd från Riksantikvarien, Länsstyrelsen, Fortifikationsverket och Marinbasen vilka alla var positiva. Nästa stora fråga var att skaffa ekvirke och bortåt 150 ekar behövdes mot fartygens 1 500. En annan stor fråga var hur projektet skulle finansieras. Både föreningar och företag och även skolelever slöt upp och skänkte tjänster och ekonomiska bidrag som möjliggjorde en budget om 2 miljoner. Donatorernas namn spikades upp på en speciell platta under invigningsceremonin.

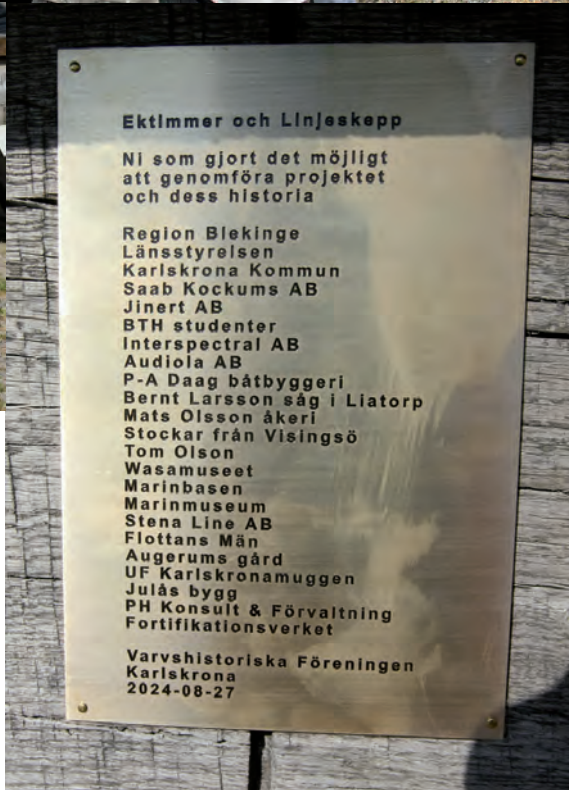
Som mer eller mindre kuriosa kan berättas att de 1831 planterade ekarna på Visingsö, för flottans framtida behov, efter knappt 200 år kunde användas i detta projekt. Ett omfattande arbete genomfördes genom åren. Allt från att såga upp ekarna för att senare sammanfoga de olika delarna på Saltö Varv, för att sedan transportera dem till Lindholmen för sammansättning till ett helt 12 meter högt och 10 meter brett spant. Det omfattande arbetet finns beskrivet i en skrift som

Ek har skänkts till projektet från olika håll och en del av ekarna kommer från de klassiska ekarna som planterades på Visingsö på 360 hektar år 1831. Här poserar Nilsåke Frenneson, Flottans Män Ängelholm, framför en av de imponerande ekarna på Visingsö. Foto: Barbro Frenneson

sammanställts av Olle Melin och på internetsidan finns, inte bara detta projekt, utan hela VHFK verksamhet beskrivet i ord, bilder och filmer.

Överst t.v.: Ekarna sammanfogas på Saltö varv. Överst t.h. Bo Lindahl, vice ordförande VHFK, och Per-Anders Daag tidigare Saltö Varv, spikar fast "Mastmyntet" som här ersatts med en platta över sponsorerna. Vid stapelsättning lades förr ett mynt under stormasten eller under mittenspantet för att önska skeppet säker färd över haven. I detta fallet valde vi att ära alla de som gjort det möjligt att resa detta spant. Till höger i bild Hans Hedman, VHFK sekreterare. Direkt ovan: Flottans Män Karlskrona, en av bidragsgivarna, fr.v. Ingvar Stenmark, Tommy Johansson sekreterare och Lars Sager ordförande och vice ordförande i förbundsstyrelsen

Av praktiska skäl byggdes spantet liggande och den 29 juni 2023 kunde tre mobilkranar lyfta spantet på plats. En solig dag på sensommaren 2024 var det dags för avslutning av projektet och en mer formell invigning. Föreningen sekreterare Hans Hedman och ordförande Thomas Persson redogjorde för projektet och en av eldsjälarna och vice ordförande i föreningen, Bo Lindahl, kunde tillsammans med Anders Daag spika fast mässingsskylten på spantet med donatorernas namn. Efteråt firades tilldragelsen som sig bör med tårtkalas på Repslagarbanan.

Föreningen fyller 20 år i år och detta firades på Karlskronavarvet, som numera ägs av Saab Kockums, med en fantastisk rundvandring i hallarna för medlemmarna, vilken avslutades med information och födelsedagstårta. Varvet har genomgått en stor utveckling under en tioårsperiod och produktionen omfattar inte enbart ubåtar. Arbetsstyrkan har under perioden ökat till dagens runt 1 300 och ytterligare ett hundratal kommer att anställas.

Plattan med sponsorerna som ersätter "Mastmyntet". En av sponsorerna är Marinmuseum som här representeras av Malin Jogmark, verksamhetsutvecklare och Sofia Gren, kommunikatör.

Text och foto: Ingmar Elofsson. Samtliga foton är godkända av Försvarsmakten för publicering.

Återträff med HMS Orion

Fartygsdata HMS Orion

Längd över allt:	61,3 m
Bredd:	11,7 m
Största djupgående:	4,75 m
Deplacement:	Ca: 1400 ton
Axeffekt:	Ca: 1800 hk
Högsta fart:	Ca: 12 knop

Byggd på Karlskronavarvet AB 1982-1984

Levererad: 1984-06-07

Linje-och klassritningar överensstämmer i stort med Fiskeristyrelsens forskningsfartyg "Argos", byggt 1974 på Kalmar varv. HMS Orion är byggt och utrustat för sina uppgifter som bevakningsfartyg (signalspaningsfartyg) för svenska marinen och Försvarets radioanstalt, FRA.

Huvudmotorer: Två Hedemora dieslar V8 á 900 hk.
Generatoraggregat: Fyra Scania dieslar DSI 11 á 300 hk.

Nödgenerator: En Scania diesel DN 11 á 164 hk.

Huvudmotorernas totala drifttid: Drygt 85 000 timmar/motor

Generatordieslars totala drifttid: Drygt 75 000 timmar/motor

HMS Orion har under sina 40 år i drift haft i genomsnitt ca 200 dagar / 4 200 timmar till sjöss varje år.

HMS Orion har nu tjänat förtjänstfullt under 40 år, och går snart vidare mot nya uppdrag.

Detta 40-åriga fartyg är verkligen värt att fira tyckte de som tjänstgjort ombord. Sagt och gjort, under hösten samlades inte mindre än 66 personer för återträffen. Träffen började med samling i Örlogshamnen Karlskrona och besök och rundvandring på HMS Orion och efterträdaren HMS Artemis. Många, för att inte säga alla, uttryckte att det var intressant att få komma ombord på efterträdaren HMS Artemis.

Under kvällen genomfördes samkväm och grillbuffé i Skönstavik och många episoder och minnen från åren med Orion. Orion hade ju under alla sina år som aktivt haft sydöstra Östersjön som sitt arbetsområde där underrättelseinhämtning var huvuduppgiften.

Det blev helt naturligt en hel del känslomässiga minnen bland deltagarna som var både de som gjort värnplikten ombord, officerare och personal från FRA. Några berättade om sin tid som del av Orions första besättning och flera hade tjänstgöringstid ombord på mellan 20-30 år på Orion bakom sig. Var och en fick även en minnesplakett som tack för sin tid ombord.

Berättat av: Uffe Gustafsson

Deltagarna vid återträffen. Foto: Uffe Gustafsson. Nedan Orions vapensköld samt Orion och Artemis (akter om Orion) samtidigt till sjöss i Karlskrona skärgård. Foto: Sofia Löveborn/Försvarmakten. Bilden på Orion på sidan 20 är tagen av Försvarmakten.

Orion och Artemis i grekisk mytologi

Orion var en jättelik jägare i grekisk mytologi. Artemis var enligt grekisk mytologi jaktens och kyskhetens gudinna samt beskyddare av kvinnor.

Den grekiska mytologin är inte helt entydig men i en variant av den sägs att Artemis dräpte Orion på grund av svartsjuka. Hennes metod var att frammana skorpioner som stack ihjäl Orion och hans hund. Orion fick likväl en plats på himlavalvet som stjärnbild tillsammans sin hund som blev en stjärna med sitt namn, Sirius.

Hurvida denna historia, eller någon av de andra versionerna av berättelserna om grekiska gudar och jättar, ligger bakom namnvalet av Artemis är en källa till fortsatt spekulation (Red anm).

Välkommen till Riksårsmöte och Blekinge den 11 till 13 maj 2025

Flottans Män i Blekinge med de båda lokalföreningarna Karlshamn och Karlskrona och småländska Kalmar-sund, de tre K:na, hälsar er välkommen till Flottans Mäns Riksårsmöte på Ronneby Brunn den 11 till 13 maj. Förutom Riksårsmöte fyller Flottans Män även 90 år och i en fin miljö i ett vårligt Blekinge kommer en rad olika aktiviteter att finnas.

Anmälningsskyltar och detaljprogram med tider kommer som vanligt i tidskriften nr 1/2025 och även på www.flottansman.se där vi även kontinuerligt kommer att lägga ut information.

Ronneby Brunn ligger i kanten på den välkända och vackra Ronneby Brunnspark där den första källan öppnades 1705 och parken har en 300-årig historia. Verksamheten på det som i dagligt tal kallas "Brunnen" har utvecklats genom åren och är idag ett modernt konferenscenter med rötter från 1897. Brunnen har ett stort utbyggt Spa och en stor badanläggning utomhus och läget i kanten på Brunnsparken med sina flera hundra hektar stora område erbjuder vid denna tid en stor blomsterprakt, vackra byggnader och lättillgängliga promenadstråk. I ett av husen kan du även besöka vraket efter Gribshunden, se tidskriften nr 4/22. I Parken finns även Ronneby Garnisons Veteranmonument.

Du kan ta dig till Ronneby på olika sätt (allmän reseinformation kommer att finnas på internetsidan):

- Med bil så passerar E22 från Malmö till Norrköping Ronneby, Du kan ta flyg från Stockholm till Ronneby med anslutningsbuss från flygplatsen till Brunnen.
- Tåg från Göteborgshället och västkusten via ett byte.
- Snälltåget från Stockholm som innebär anslutningsbuss från Alvesta till Ronneby.

Programmet i stort enligt följande och detaljprogram i nr 1/2025 och på internet:

Söndag 11 maj

13.00 - 17.00	Ankomst registrering
14.00 - 15.00	Förbundsstyrelsen möte
15.00 - 16.30	Lokalföreningsmöte
16.30 - 17.00	Lite tips på att få bättre mobilbilder för den intresserade (redaktören)
18.00	Välkomstdrink och allmän information
20.00	Gemensam middag under uppsluppna former

Måndag 12 maj

07.30 - 09.00	Frukost
09.00 - 14.00	Aktiviteter, bussresa med guide till Karlskrona, lunch och besök på Marinmuseet, rundvandring Brunnsparken och besök Gribshundsmuseet.
14.00 - 15.00	Fika på Brunnen
15.30 - 17.30	Riksårsmötet
18.30 - 19.30	Egen tid
19.30 - 20.00	Välkomstdrink, deltagare och inbjudna prominenta gäster
20.00 -	Bankett för deltagare och gäster

Tisdag 13 maj

07.30 - 10.00	Frukost, Riksårsmötet slut kl. 1000
FF DA	

Prisuppgifter boende och middagar

Plats i dubbelrum 3 000:- (p/p). Singelresenär 3 300:- i enkelrum.

I priset ingår del i dubbelrum, kom tillsammans-buffé samt bankettmiddag med två glas vin.

Det finns möjlighet att bo på Brunnen både före och efter Riksårsmötet vilket då bokas och bekostas av den enskilde.

Utfärder

Bussresa till och från Karlskrona och möjlighet till besök och lunch på Marinmuseet och även guidad rundvandring i Brunnsparken och besök på museet för Gribshunden.

SPA-avdelning

Besöket på det väl utbyggda SPA:et ingår i rumspriset.

Bokning

Bokning kommer framgent att kunna göras på Flottans Mäns internetsida och formulär samt övriga uppgifter kommer att finnas i tidskriften nr 1/2025.

Hjärtligt välkommen till ett vårligt sydöstra Sverige hälsar de tre K:na!

Flottans Män Karlshamn

Sewe Lindberg
Ordförande

Flottans Män Karlskrona

Lars Sager
Ordförande

Flottans Män Kalmarsund

Roland Stengård
Ordförande

Foto: Ronneby Brunn

90 år 1935-2025

Nils-Ove Jansson är författare och pensionerad sjöofficer som har analyserat ubåtskränkningarna och deras säkerhetspolitiska innebörd. Han var under tre år operativt ansvarig för Kustflottans ubåtsjaktinsatser under Kalla Kriget och senare Ställföreträdande chef för Must.

Han har tidigare gett ut boken *Omöjlig Ubåt* 2014, som handlar om ubåtskränkningarna under Kalla Kriget. Boken belönades 2016 med silvermedalj och penningpris av Kungliga Krigsvetenskapsakademien.

Nils-Ove Janssons bok *Ryska ubåtsoperationer mot Sverige och i Norden* (2023) beskriver främmande undervattensverksamhet efter Kalla Krigets slut.

I boken presenteras hur ryska militära underrättelsetjänsten, GRU, planlade för att spränga Gävle hamn med en kärnvapenmina. Upptäckten av en rysk dykarfarkost och spetsnazdykare djupt inne i Gävlehamn utgör förberedelser för detta. Även andra intressanta undervattensintrång i Sverige och i Norden redovisas. Bland annat försökte norska försvaret fånga en rysk undervattensfarkost i Nordnorge.

Boken kom ut i mars-23 men är idag ännu mer aktuell sedan Sverige gått med i Nato. Hotet mot militära förstärknings transporter genom Sverige och den ryska operationsplanen vid en konflikt med Nato beskrivs i den.

Ryska ubåtsoperationer mot Sverige och i Norden kan beställas på mejl:

jnilsove@outlook.com

Ange namn och postadress. Boken kostar 230 kr. Betalning sker på bankgiro eller swish när du fått boken.

SKÅNSK GRÄDDGLASS

- sommar året runt sedan 1937

Engelholms Glass AB - ett svenskt familjeföretag Tel. 0431-108 51 www.engelholmssglass.se

MARINA NYHETER

Tidskrift utgiven av
FÖRENINGEN MARINKAMRATERNA

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRÄTION

SJÖFÖRSVAR

Nr X 2026

Förslag till stadgeändring och namnbyte av "Flottans Män" till namnet "Föreningen Marinkamraterna"

Inför 2025 års Rikssårsmöte kommer Förbundsstyrelsen att lägga fram förslaget att *Flottans Män* ska skifta namn till *Föreningen Marinkamraterna*.

Förslaget läggs fram i form av en stadgeändring för Riksförbundet. Det är i stadgarna som namnet regleras och således måste stadgarna justeras för att namnet ska kunna ändras. Processen beskrivs i det följande.

Kort historik

Nästa år är det 90 år sedan dåvarande kommandörkaptenen Göran Wahlström tog initiativet till bildandet av föreningen Flottans Män. Inte mindre än 1 100 personer samlades på Skeppsholmen i Stockholm för att skrivas in som medlemmar den 25 maj 1935. Det första numret av tidningen med samma namn som föreningen gavs ut samma höst och lokalföreningar ute i landet började bildas 1936 med Eskilstuna och Jönköping som de första två.

Mycket vatten har runnit under broarna sedan bildandet för snart 90 år sedan och idag samlar vi knappa 3000 medlemmar i 24 olika lokalföreningar från Härnösand i norr, till Lysekil i väst, till Gotland i ost och till Trelleborg i syd.

Inom alla våra lokalföreningar pågår en viktig och trevlig verksamhet som strävar efter att uppfylla vårt syfte som återfinns i våra stadgars 2:a paragraf:

Riksförbundet ska:

Verka för gemenskap och sammanhållning inom flottan/marinen, främja kamratskapet mellan dem som tjänstgjort och tjänstgör vid flottan/marinen, vårda flottans/marinens traditioner, inom FLOTTANS MÄN och genom samhällskontakter i övrigt sprida upplysning om marinens uppgifter, verksamhet och utveckling inom ramen för totalförsvaret genom sin försvarsbefrämjande verksamhet och öppenhet beträffande medlemskap, vara en ideell organisation med allmännyttigt ändamål, utge tidskriften FLOTTANS MÄN som ett sammanhållande och informerande organ för medlemmarna samt som ägare av fastigheten Brottö 1:13, benämnd Stora Tratten, ansvara för att Stora Tratten framgent ska tjäna som en fritids- och semesteranläggning för alla medlemmar. Stora Tratten må arrenderas ut för drift med här angivet ändamål.

Likväl står vi inom vår förening för stora utmaningar de kommande åren. Vi har en relativt hög medelålder och en sakta men säkert vikande medlemsskara. Nyligen lades lokalföreningen i Kristianstad i "malpåse" och medlemmarna överfördes till Karlshamsföreningen

och det är ytterligare några av våra lokalföreningar som kämpar på i tydlig motvind.

Huvudmotiv till namnändring

När vi tittar på vår viktigaste rekryteringsbas, den svenska marinen med ingående förband, har stora förändringar skett sedan bildandet 1935 och dessa förändringar fortsätter. Detsamma gäller även samhällsutvecklingen i stort där konkurrensen om tid och allehanda krav sätter stora delar av det ideella föreningssverige under press. För att långsiktigt överleva som förening på lokal- och riksnivå ställer det tydliga krav på att verksamheten över tiden är mer lockande än andra alternativ till fritidssysselsättning.

Frågan om att framstå som en förening "i takt med tiden" men med en stark koppling till marina traditioner och sällskapsliv för att därmed kunna lyckas att rekrytera och behålla engagerade medlemmar är således avgörande för vår förenings långsiktiga överlevnad.

I det perspektivet har vårt namn en mycket viktig roll. Namnet måste uppfattas vara i takt med sin tid och välkomnande för alla som vill vara med och ta del av vår gemenskap och bidra till vårt syfte. Hur traditionsfyllt, med våra snart 90 år, vårt nuvarande namn FLOTTANS MÄN än är så möter det inte kravet på att vara välkomnande för personalen i dagens marin, oaktat om man är man, kvinna, tillhör ett förband ur flottan, amfibiekåren eller ett gemensamt förband.

Vår förbundsordförande, Thomas Engevall, brukar ställa några retoriska frågor i sammanhanget som illustrerar problematiken och som alla som värnar vår förenings långsiktiga överlevnad måste ställa sig:

- Hur många av dagens kvinnor i marinen tror vi vill gå med i/väljer att engagera sig i en förening som heter FLOTTANS MÄN?
- Hur många ur dagens amfibiesystem tror vi vill gå med i/väljer att engagera sig i en förening som heter FLOTTANS MÄN?
- Hur många av de män som är en del av dagens marin tror vi kommer att gå med i/engagera sig i en förening som de uppfattar inte fullt ut välkomnar sina kvinnliga kamrater/amfibiekollegor den dagen det är dags att gå med?

Då svaren på de tre frågorna i förbundsstyrelsens ögon är "nästa inga" på de första två frågorna och "alldeles för få" på den tredje frågan leder det till slutsatsen att ett namnskifte är nödvändigt.

Utöver frågan kring långsiktig rekrytering är det tydligt att vårt nuvarande namn har en hämmande effekt på möjligheterna att uppfylla stadgarnas krav på att bli tagen som en seriös part ute i samhället när det gäller att: *"..genom samhällskontakter i övrigt sprida upplysning om marinens uppgifter, verksamhet och utveckling inom ramen för totalförsvaret genom sin försvarsbefrämjande verksamhet och öppenhet beträffande medlemskap"*. Även ett av våra främsta medel att göra detta, vår tidning, har svårt att nå fram till dagens beslutsfattare och vi har också märkt att det är fler annonsörer som tvekar eller avstår från att annonsera, trots att de tycker innehållet i sig är intressant och läsvärt. Namnet på tidningen, som ju är samma som föreningens, har blivit till en hämsko.

Förslag till nytt namn

Inom förbundsstyrelsen har vi diskuterat vad ett nytt namn skulle kunna vara och vi gick, som ni medlemmar vet, ut med en enkät med ett antal olika namnförslag tidigare i år. Det namn som där fick störst gensvar var "Marinens kamratförening" och näst störst gensvar fick "Föreningen Marinkamraterna".

Inom förbundsstyrelsen har vi efter att ha diskuterat igenom svaren fastnat för "Föreningen Marinkamraterna" som vårt formella förslag. I dagligt tal kan vi kalla oss "Marinkamraterna". Skälen är primärt tradition och att alla våra symboler, medaljer, tröjor, flaggor mm har initialerna FM i sig och att vi med det föreslagna namnet kan behålla dessa. Att behålla symboler och märken är ett viktigt sätt att vårda vår historia och arv från 1935 helt i enlighet med vår devis "Örlogstradition".

Fortsatt arbete

Alla Lokalföreningar har för ca två veckor sedan erhållit den information som framgår av dessa sidor i tidningen. Utöver det har de också erhållit de bilder som i förminskat format återfinns på nästa uppslag och som, också innehåller en del statistik. Varje Lokalförening har också fått siffrorna nedbrutna för egen Lokalförening.

Förbundsstyrelsen uppmanar till diskussion inom alla Lokalföreningar och att frågan även diskuteras på vårens regionmöten som föregår Riksmötet.

Stadgeändringen

Kommande förslag till stadgeändring kommer enbart att beröra tre delar. För det första att namnet ändras på de ställen där det är omnämnt, för det andra att skrivningen "marinen/flottan" förenklas till "marinen" (§ 2 och 3) samt att namnet på tidskriften beslutas av Förbundsstyrelsen (§ 7).

Förslag till stadgeändring kommer att utsändas i god tid så att diskussioner på såväl lokal som regional nivå hinns med (nuvarande stadgars § 15 anger den 15 mars som sista dag för denna typ av information).

I samband med Riksmötet kommer frågan att ställas om stadgeändringen ska genomföras eller inte.

Vid ett jakande svar (dvs stadgeändringsförslaget bifalls) kommer Förbundsstyrelsen att kalla till ett extra Riksmöte under hösten 2025 för att vid ett sådant ta slutlig ställning i frågan. Vid ett jakande svar även vid detta tillfälle kommer stadgeändringen att träda i kraft när protokollet från detta möte är justerat, dock senast den 31/12 2025.

Skulle stadgeändringsförslaget röstas ned vid Riksmötet i maj 2025 faller förslaget och något behov av ett extra Riksmöte finns inte. Röstas det ner på det extra Riksmötet kvarstår namnet FLOTTANS MÄN för föreningen.

Lokalförenings stadgar

I förbundsstyrelsens stadgars §1 kommer det, om stadgeändringen går igenom att stå *"FÖRENINGEN MARINKAMRATERNA är den kollektiva benämningen på såväl organisationsenheterna som medlemmarna. Riksförbundets kansli är placerat i Stockholm. Riksförbundet är anslutet till Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund (SMKR)"*.

Detta innebär att respektive Lokalförening själva behöver justera i sina stadgar för att återspegla riksnyvån. Förbundsstyrelsen rekommenderar respektive LoF att påbörja denna process i direkt anslutning till årets Riksmöte i det fall stadgeändringen bifalls och att den slutförs under innevarande höst om stadgeändringen går igenom "hela vägen". Någon definitiv sluttidpunkt för när skiftet måste vara utfört inom respektive LoF har Förbundsstyrelsen inte bestämt ännu men en inriktning om två år har diskuterats. Definitiv deadline kommer Förbundsstyrelsen att besluta inför det extra Riksmötet, dvs om det ordinarie Riksmötet bifaller förslaget till namnbyte i maj 2025.

Avslutande ord

Förbundets Høge Beskyddare, Amiral H.M. Carl XVI Gustaf, har som valspråk "För Sverige – i tiden". Även vi i Flottans Män behöver utvecklas i takt med tiden och nu är tiden kommer att skifta till ett nytt namn. Ett namn som kan utgöra en bas för den fortsatta utvecklingen av vår viktiga förening som vi alla har stor anledning att vara stolta över! Över vad som gjorts förr – Vad som görs nu – Och vad som ska göras i morgon!

Förbundsstyrelsen genom

Thomas Engevall/Förbundsordförande

Lars Sager/Vice Förbundsordförande/Region Syd

Krister Hansén/Sekreterare/Region Ost

Jan Eric Knutas/Region Väst

Cawe Johansson/Region Nord

Huvudgruppen för vår rekrytering – Marinen – är helt förändrad jämfört med tidigare

- De gamla motsättningarna mellan "Flottan och KA" är knappt ens ett minne i dagens marin.
- Flottan och amfibie är helt integrerade, såväl i grund- som krigsorganisation.
- De bägge högsta befattninghavarna (officerare/specialistofficerare) innan marinchefsbytet i november var kvinnor, Marinchefen Ewa Skoog Haslum (nu vice-amiral och chef för Operationsledningen för hela Försvarmakten) och Marinförvaltaren Ingeborg Clementson (är fortsatt på befattningen).

Fördelningen män/kvinnor under grundutbildning i marinen

- Fördelningen mellan män/kvinnor under grundutbildning (GU) i marinen var:
  - GU 23/24, 81% män och 19 % kvinnor.
  - GU 24/25, 80 % män och 20 % kvinnor
- Värdena varierar kraftigt beroende på förband och vid en nedbrytning framgår att för:
  - 2.amfbat är 4 % kvinnor (utb vid amf1)
  - 2.marina basbat är 18 % kvinnor (utb vid amf1)
  - 4.sjöstridsflottiljen är 51 % kvinnor (utb vid amf1)
  - SSS (grundutbildar för Marinbasen, 3.sjöstridsflottiljen och 1.ubåtsflottiljen) är 29 % kvinnor
  - Amf 4 (utbildar för 5.amfbat, 17.bevbåtskomp, 44.röjdykdiv) är 13 % kvinnor

Det är en överlevnadsfråga för vår förening att uppfattas som "med i vår tid" samt välkomnande och inkluderande av hela vår primära målgrupp

- Officerare, specialistofficerare, gruppbefäl, sjömän, soldater och civila i hela marinen.
  - Flottan
  - Amfibiekåren
  - Gemensamma skolor och förband
  - Män och kvinnor

Marinförvaltaren Ingeborg Clementson tillsammans med tidigare marinchefen Ewa Skoog Haslum och tidigare marinförvaltaren Magnus Hall vid Amiralitetskyrkan Ulrica Pia tidigare i år.

En blivande amiral/general och förhoppningsvis även vår "Höge Beskyddare" när den tiden är inne. Här under anpassad grundutbildning på Amf 1 tidigare i år. HKH Kronprinsessan går nu SOFU (Särskild Officersutbildning) på Karlberg. Foto: Maja Hansson/Försvarmakten via hovets hemsida www.kungahuset.se

DET BÄSTA FRÅN ITALIEN

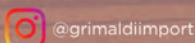
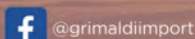
Upptäck äkta italienska smaker hos Grimaldi Import i Västerås!

Här hittar du exklusiv olivolja, handgjord pasta, fyllig tomatsås, krispiga taralli och noggrant utvalda delikatesser.

Njut av Italiens bästa, direkt till ditt kök – från Västerås med kärlek!

Besök gärna vår webshop eller kontakta oss för ett besök på lagret

WWW.GRIMALDIIMPORT.COM

Fyra nya färjelägen står klara

Investeringen och utbyggnaden av Trelleborgs Hamn gör det möjligt att möta framtida volymökningar av gods, väsentligt öka kapaciteten med intermodala godstransporter, gods på järnväg och förmåga att ta emot nästa generations RoRo-fartyg, med betydligt mindre klimatpåverkan men väsentligt större kapacitet.

Sedan hamnutbyggnaden startade har Trelleborgs Hamn förlängt Sverige med 550 meter söderut, byggt 3 km långa nya vågbrytare, muddrat 1,7 miljoner kubikmeter, skapat 50 hektar nytt land där det tidigare var hav samt finns numera 5 400 meter kaj i Skandinavien's största RoRo-hamn.

Ny och modern 200-båt till Försvarsmakten

Förswarets materielverk, FMV, har tecknat ramavtal med Svensk Konstruktionstjänst AB om en mindre snabbgående motorbåt, MSMB typ 200. Båttypen kommer att användas av marinen och hemvärnet, främst för att transportera personal och materiel. Båten utgår från en Alukin CW950, som är en 9,5 meters arbetsbåt i aluminium, med drev och inombords dieselmotor.

– Det här är i grunden en civil beprövad och mycket funktionell båttyp med mindre anpassningar för Försvarsmaktens behov. På så vis får vi en effektiv anskaffning som möjliggör förhållandevis snabba leveranser, säger Jacob Andersson, projektledare vid FMV.

Under hösten 2023 fick FMV i uppdrag av Försvarsmakten att anskaffa en mindre arbetsbåt i aluminium. Den kommande båten skulle vara enkel att använda och kunna ta ombord två besättningsmän med packning och åtta passagerare med packning.

– Båttypen är egentligen ingen ny förmåga i Försvarsmakten. Den här anskaffningen syftar mer till att standardisera Försvarsmaktens befintliga båtpark. I dagsläget finns det väldigt många olika båttyper och man vill nu, genom att först anskaffa MSMB typ 200-båtar, påbörja arbetet med att skapa enhetsbåtar som kommer att användas på bredd i Försvarsmakten, säger Jacob Andersson.

Upphandlingen av ramavtalet genomfördes i två steg, med en kvalificeringsfas och en anbudsfas.

Det nu tecknade avtalet innefattar bland annat en förseriebåt, seriebåtar och reservdelar. Ramavtalet

löper på tre år, med möjlig förlängning i tre tvåårsperioder, och det har en takvolym på upp mot 100 stycken seriebåtar.

Planerad leverans till Försvarsmakten är från år 2026 och framåt, där leverans kommer att kunna ske ända fram till år 2033.

Källa: FMV

Illustration: SVEKON

200-båt av äldre snitt, här TpB S 247, bredd över allt 4,0 meter, längd över allt 21,0 meter. Ur Lilian Varenius samling, Sjöhistoriska museet.

Replika av galjonsfigurens huvud från Dristigheten skänkt till Flottans Män

Röjdykaren och träsnidaren Sven Stene som porträtterats i Flottans Mäns tidskrift nr 1/2024 har skänkt en replika av huvudet till linjeskeppet *Dristighetens* galjonsfigur till Flottans Män. Det är nu på plats i en av de montrar som finns på Drottning Victorias Örlogshem i Stockholm. Montrarna är placerade i korridoren som leder till matsalen och i korridoren finns även Flottans Mäns kansli samt Stockholmsföreningens kontor. De och monterarna är väl värda ett besök nästa gång ni besöker huvudstaden. Riksförbundet Flottans Män tackar Sven Stene för en unik och synnerligen vacker gåva! På bilden syns förbundordföranden till höger intill placeringen av gåvan. Bilden längst ner till vänster är från Marinmuseum i Karlskrona. På wikipedia kan läsas att:

Dristigheten var utrustad med en galjonsfigur i förstäven utförd av Johan Törnström. Denna avbildade en jättelik kämpe med sköld och kort svärd. Legenden säger att figuren blev så svårt sargad under Viborgska gatloppet, att endast huvudet gick att rädda. Den restaurerade versionen med huvudet och *Tre kronors* vapensköld finns att se på Marinmuseum i Karlskrona. Från *Dristigheten* togs timmer som användes till hennes befälhavare Johan af Pukes gravkista. Han ligger begravd i sitt gravkapell, en mindre sträcka från hans gods Göholm i Blekinge. Enligt Selma Lagerlöf i Nils Holgerssons underbara resa tillhörde Rosenbom besättningen på *Dristigheten*.

Kurs KSS 1978 på återträff

Torsdagen den 31 augusti 1978 examinerade HM Konung Carl XVI Gustaf en av de största sjöofficerskurserna i modern tid. Kursen fick den 19 juni 1976 det ärofyllda uppdraget att bemanna kungaslupen *Vasaorden* och transportera det nygifta kungaparet från Skeppsholmen till Logårdstrappan. Här bildades orden "Drottningens roddare" vilken haft flera ordensmöten.

Kursen förutspåddes, av lärarkåren vid KSS, en kort men intensiv sjö tjänstgöring varefter en lång stabstjänstgöring väntade. Det blev tvärt om. Kursdeltagare seglade och bevitnade jagarepokens slut, var aktiva till sjöss när jagarna ersattes av moderna patrull- och robotbåtar vilka senare kompletterades med kustkorvetter av olika klasser.

Andra kursdeltagare seglade "fiskesmackar", plåt- och kustminsvepare tills dessa ersätts av moderna minröjningsfartyg av Landsortsklass. Några kursdeltagare började sin bana på ubåtar av Drakenklass och tjänstgjorde vidare på ubåtar av Sjöormen- och Näckenklass för att vara aktiva till sjöss när de moderna ubåtarna av Västergötlandklass tillfördes flottan.

T.h. besök ombord på en av Visbykorvetterna gav deltagarna ett exempel på dagens flotta.

Kurs 1978 KSS, fr.v. Thomas Gunnar Mårtensson, Mikael Råman, Ola Kärvell, Michael Larm, Leif Birch-Jensen, Christer Prinzell, kurschef Lennart Danielsson, Mikael Asp, Torbjörn Johansson, Tomas Bagge, Christer Bergman, Peter Bager, Thomas Seimyr och Hans Narkander. Saknas på bilden: Lennart Karlsson, Jan Hammarström.

Kunde inte delta: Matts Göransson, Hans-Christer, Karlsson, Björn Nilsö, Tony Strinnholm, Per-Olof Rosander, Örjan Salling. Foto: Ingmar Elofsson

Kursdeltagarnas tid till sjöss omfattade stora utmaningar för sjöstridskrafterna. Här kan nämnas ubåtsjaktepoken under 80- och 90-talen. Sjöstridskrafternas ökade internationella engagemang och sedermera Kustflottans nedläggning. Det blev lång tid i sjötjänst för de flesta av kursdeltagarna varefter stabstjänst inom en mängd olika områden tog vid.

Utmärkande för kursen har varit och är sammanhållningen, där även kurschefen deltar. Kursen har sedan examen haft återkommande kursträffar på flera olika platser i Sverige. På senare år har kursträffarna blivit årligt återkommande. Den senaste nu 2024 i Örlogsstaden Karlskrona som bland annat innehöll besök vid Tredje Sjöstridsflottiljen, barksegling och middag på Sjöofficersmässen.

Ombord på Sjöofficerssällskapets fartyg *Segelkronan* i Stockholms deltar flera av kursdeltagarna i de månadsvisa luncherna där även de reservofficerare och mariningenjörer som startade sin utbildning tillsammans med kursen deltar.

Den 10 juni 2025 är det 50-årsjubileum för den dag då kursen påbörjade sin utbildning vid Kungliga

Segling med bakarna var ett inslag och för dagen med i ett, för ovanlighetens skull, nästan helt vindstilla Karlskrona. Foto: Ingmar Elofsson

Sjökrigsskolan (KSS) i Näsby Park. Den dagen firas 50-årsjubileumet vid Näsby Slott, tidigare KSS stabshusbyggnad, med en kursmiddag för hela aspirantkompaniet inklusive kursbefäl.

Michael Larm

Kurskadett

Vice ordförande Flottans Män Norrtälje

Kliv rakt in i det svenska sjöförsvarets 500-åriga historia. Upplev äkta föremål, berättelser och möten med människor från 1522 till våra dagar.

MARINMUSEUM
KARLSKRONA

Kungl. Örlogsmannasällskapet medaljerar förtjänta GSS

J samband med Kungl. Örlogsmannasällskapet (KÖMS) 253:e högtidssammanträde den 15 november 2024 medaljerades åtta Gruppbefäl, Soldater och Sjömän (GSS) med KÖMS "Medalj i brons till Kvinnoförbundet för Sveriges Sjöförsvars anda". Medaljen utdelas årligen till den GSS som vid respektive marina förband bedöms vara den främste i framstående duglighet och föredömligt kamratskap. De belönade var från vänster i bild: korpral Malcolm Snäll – Älvsborgs amfibieregemente, furir Simon Alfredsson Ahlbom – Sjöstridsskolan, furir Daniel Klawitter – Marinstaben, korpral Ellen Fovaeus Werling – Fjärde sjöstridsflottiljen, kadett Teodor Eklund – Stockholms amfibieregemente, menig 2 Teo Lapierre – Marinbasen, kadett Julia Söderberg – Tredje sjöstridsflottiljen och furir Cecilia Lindberg – Första ubåtsflottiljen. Angivna grader är de som gällde när de nominerades till sin belöning.

Medaljens historik

Den 14 november 1894 inbjöds Sveriges kvinnor genom ett offentligt upprop att bli medlemmar i ett nybildat förbund, benämnt "Kvinnoförbundet för Sveriges sjöförsvar", med avsikt att, dels själva, dels genom likatänkande systrar inom landet, var på sin ort och på lämpligt sätt, insamla medel för att därmed understödja "Allmänna Försvarsföreningen" i dess fosterländska strävan till höjande av intresset för landets sjöförsvar, samt till en fond för krigsfartygs byggande.

1976 upplöstes kvinnoförbundet i Stockholm och förbundets tillgångar överfördes till föreningen "Sveriges Flotta" i avsikt att även fortsättningsvis uppmuntra värnpliktiga, som utmärkt sig för allmän duglighet och gott kamratskap. Under en lång rad av år utdelades silverbägare till förtjänta värnpliktiga i samband med Kustflottans höst/julavslutningar. Ett par år efter Kustflottans avveckling föreslogs att Kungl. Örlogsmannasällskapet skulle överta ansvaret för utdelningen av förtjänstpriset. Akademien beslutade därför 2004, efter hörande med Riksmarskalkämbetet, att instifta Kungl. Örlogsmannasällskapets bronsmedalj att utdelas i "Kvinnoförbundet för Sveriges Sjöförsvars anda".

Med största säkerhet finns det bland medlemmarna i Flottans Män de som erhållit ovan nämnda silverbägare efter slutförd värnplikt. I praktiken är det samma utmärkelse som dagens unga gruppbefäl, soldater och sjömän erhållit, även om de nu fått den i medaljform. Flottans Män gratulerar alla årets medaljörer till väl utförd prestation och lycka till i era fortsatta karriärer!

Upphuggning av Landsort och Arholma

Foto: Pär Svan

Landsortsklassen är uppkallad efter det första fartyget i klassen i en serie av sju minröjningsfartyg vilka byggdes mellan åren 1983 och 1992. Den första i serien, HMS *Landsort* sjösattes den 2 november 1982 och var i tjänst 19 april 1984. Fartygen har namn efter kända svenska fyrar och många av namnen återfinns i minsveparserien Arholma som omfattade 14 fartyg byggda under nio månader åren 1940 - 41. De två första fartygen i nya serien, *Landsort* och *Arholma* avrustades och togs ur tjänst runt 2009 och de återstående har halvtidsmoderniserats under 2006 till 2009 och utgör nu Koster-serien.

De första 15 åren var fem av de sju fartygen på linjen, ett i depå som reserv och som även ianspråkto för olika uppgifter och det sjunde på översyner. Fartygen blev hårt utnyttjade i ubåtsjakterna och annan verksamhet varför ett årligt gångtidsuttag bortåt 2 000 timmar inte var ovanligt. Det inofficiella rekordet lär örlogskapten Anders Larsson haft som fartygschef på HMS *Koster* med runt 2 300 gångtimmar under ett år. Fartygen var slitstarka och HMS *Landsort* körde upp halva den specificerade livslånga gångtiden på åtta år. Från 1995 och framåt deltog fartygen i minröjningsoperationerna i Baltikum och från 2001 i den internationella minröjningsstyrkan IM01 och framåt. HMS *Ulvön* blir det första svenska örlogsfartyget i NATO:s stående styrkor och då i minröjningsstyrkan.

Torsdagen den 12 februari år 2009 kl. 14.00 genomfördes en flagghalningsceremoni för HMS *Landsort* i Örlogshamnen i Karlskrona och för sista gången halades flagga, gös och befälstecken som den siste fartygschefen, örlogskapten Jonas Hård af Segerstad, erhöll då som traditionen är i flottan att sista fartygschefen får befälstecknet.

De båda fartygen har varit avrustade och förtöjda i ÖHK under de senaste 15 åren och under augusti och september bogserades de båda till Landskrona för upphuggning i Stena Recyclings regi.

Fartygschefer HMS *Landsort* 1984-2009

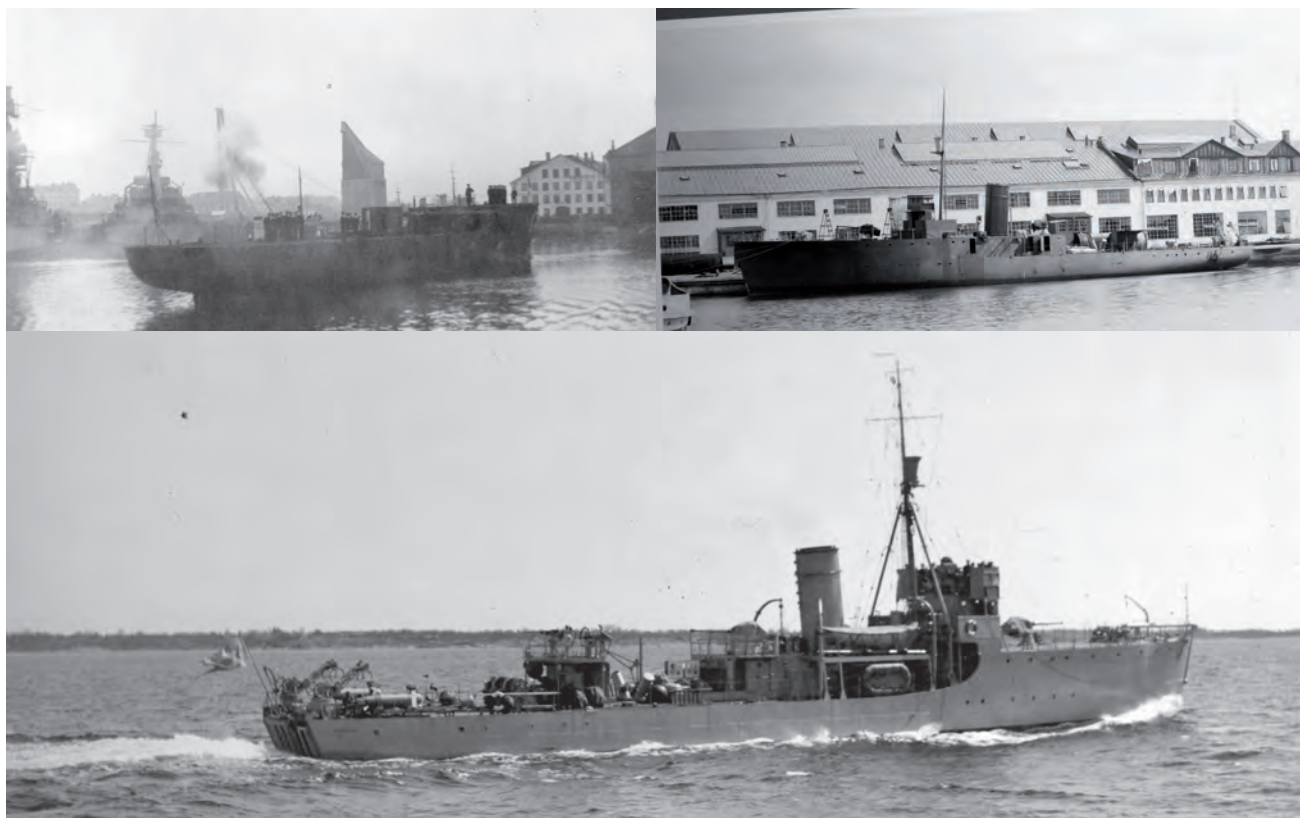
Kent Pejdel,
Kenneth Wahlberg,
Lars Olsson,
Anders Larsson,
Karl Henriksson,
Ingmar Elofsson,
Magnus Claesson,
Hans Tornerhjelm,
Stefan Puke,
Torbjörn Haraldsson,
Frank Johnsson,
Jörgen Bergman,
Michael Åkesson,
Mathias Jansson och
Jonas Hård af Segerstad

Märkesår för HMS *Landsort*

1984	Första minröjningsfartyget med sonar och undervattensfarkost
1986	Ubåtsjakt börjar
1992	Minröjning återupptas
1993	Första utbildning med Republic of Singapore Navy, RSN
1995	Första minröjningsoperationen i Baltikum, stödfartyg
2001	Första fartyget i internationella minröjningsstyrkan, IM01
2009	Första minröjningsfartyget som utgick ur organisationen
2024	Fartyget bogseras till Landskrona för upphuggning

På följande uppslag visas en kavalkad av foton från minsveparen *Landsort* och de nu uttrangerade fartygen

Den övre bilden t.v. visar sjösättningen för minsveparen Arholma 1937. På den nedre bilden genomför Arholma provturer 1939. Övre bilden t.h. visar Minsveparen Landsort under byggnad vid kajen i yttre svajningsrummet. Samtliga foton: Marinmuseum/Fotograf okänd.

HMS Landsort och Arholma, de två första fartygen som blev gråmålade i början på 2000-talet och ingick i den då uppsatta internationella minröjningsstyrkan, IM 01. En detalj som förändrades på de efterkommande fartygen var att de fick ventiler (runda fönster) på däckshusets nedre del. De fyrkantiga fönstren uppskattades inte av dåvarande chefen för fartygsbyrån vid FMV som beordrade en justering inför byggnationen av HMS Koster. Foto. Ingmar Elofsson/Försvarmakten.

Överst t.v. HMK Carl XVI Gustaf besöker HMS Landsort och får avfira en mina. Överst t.h. första övningen med IM01 till sjöss och besök av Marininspektören, MI, konteramiral Jörgen Ericsson som samtalar med styrkechefen kommendörkapten Karl Henriksson samt HMS Landsort på Hårsfjärden med HMS Trossö och Berga slott i bakgrunden. T.v. Löjtnant Fredric Leufstadius som lämnar över befälstecknet till fartygschefen örlogskapten Jonas Hård af Segerstad allt medan raden av f.d. fartygschefer ser på. Foto: Ingmar Elofsson/Försvarmakten. Nedre bilderna från demontering av brygga och utrustning. Foto: Carl-Johan Jargenius

HMS Västervik 50 år

När Västervik genomförde sin sista tjänst i flottan, en övningsexpedition i december 1997, insåg Marinmuseum att här fanns en möjlighet att kunna bevara ett fartyg som på ett unikt sätt speglar hur det var att arbeta på en svensk robotbåt i slutet av 1990-talet.

Hela besättningen fick order att lämna kvar egen utrustning och inventarier ombord liksom mer privata ägodelar efter sista dagen med verksamhet i flottans och marinens regi. Numera ligger Västervik förtöjd vid Marinmuseums kaj och ett besök ombord är fascinerande.

Namnskyltarna på bingarna är kvar, i fartygschefens hytt sitter fortfarande en barnteckning på skottet, papperskorgarna står otömda och saker från 1997 ligger ännu framme på borden. En runda i fartyget visar att det ser precis ut så som det var en gång, ett fruset ögonblick, alla detaljer är exakt sådana som jag själv kommer ihåg då jag tjänstgjorde på HMS Västervik och andra fartyg i klassen i slutet på 1970-talet.

Idag tillhör fartyget Marinmuseum. Hemlig utrustning är borttagen och givetvis en del annat innehåll, ammunition, vapen etc., men väldigt mycket är precis som det var när besättningen gick iland för sista gången.

En solig söndag i september firades

Intresset var stort och Mats Peder Robertsson kunde tillsammans med museichefen Mats Persson nöjt räkna in många besökare under dagen.

50-årsdag. Ett örlogsfartygs födelsedag är dagen för namngivning, den dagen då fartyget under högtidliga former får sitt namn. Stor flaggning hälsade besökarna välkomna och förutom rundvandring fanns även frågesport för vuxna. I Galjonshallen fanns Carl Carlsson som byggt en skalenlig och oerhört detaljrik modell av HMS Västervik. Trots tusentals timmar så berättar Carl att en del återstår. Vissa detaljer är rörliga och exempelvis kanontornet kan rotera och drivs av en liten elmotor.

Barnen kunde på Calles modell se tre föremål utpekade. Kunde de sedan ombord peka på samma föremål fick de en guldmedalj. I restaurang Skeppsgossen på Marinmuseum serverades dagen till ära pytt i panna som var en vanlig rätt ombord efter en avslutad övning.

Mer om fartygstypen finns i Flottans Mäns tidskrift nr 4/2023.

Text och foto: Ingmar Elofsson

T.v. Carl Carlsson som har lagt ned tusentals timmar på en modell av HMS Västervik. En del återstår och när den är klar kan kanontorn och en rad andra olika detaljer som är rörliga fjärrmanövreras. T.h. Den framgångsrika 50-årsdagen avslutades som sig bör med lopp. I "Handbok Parad 4 Marinen 2017" står att läsa: "Lopp är en gammal tradition där man intar en enklare måltid tillsammans i besättningen efter slutförd övning och då fartyget återställts efter en tid till sjöss. Intas normalt kl.21.21. Förklaringen till ordet lopp tros komma från den tid när man innan sänggående tog en "loppsup" för att undkomma plågorna från loppornas härjningar". Oftast består loppen av pyttipanna, ägg och rödbetor.

Fr.v. Mats Peder Robertsson, Anders Olofsson, Matz Holmer, Carl Carlsson, Lennarth Franzon, Cornelia Melin och Anders Karlsson, medlemmar i Västerviks vänner.

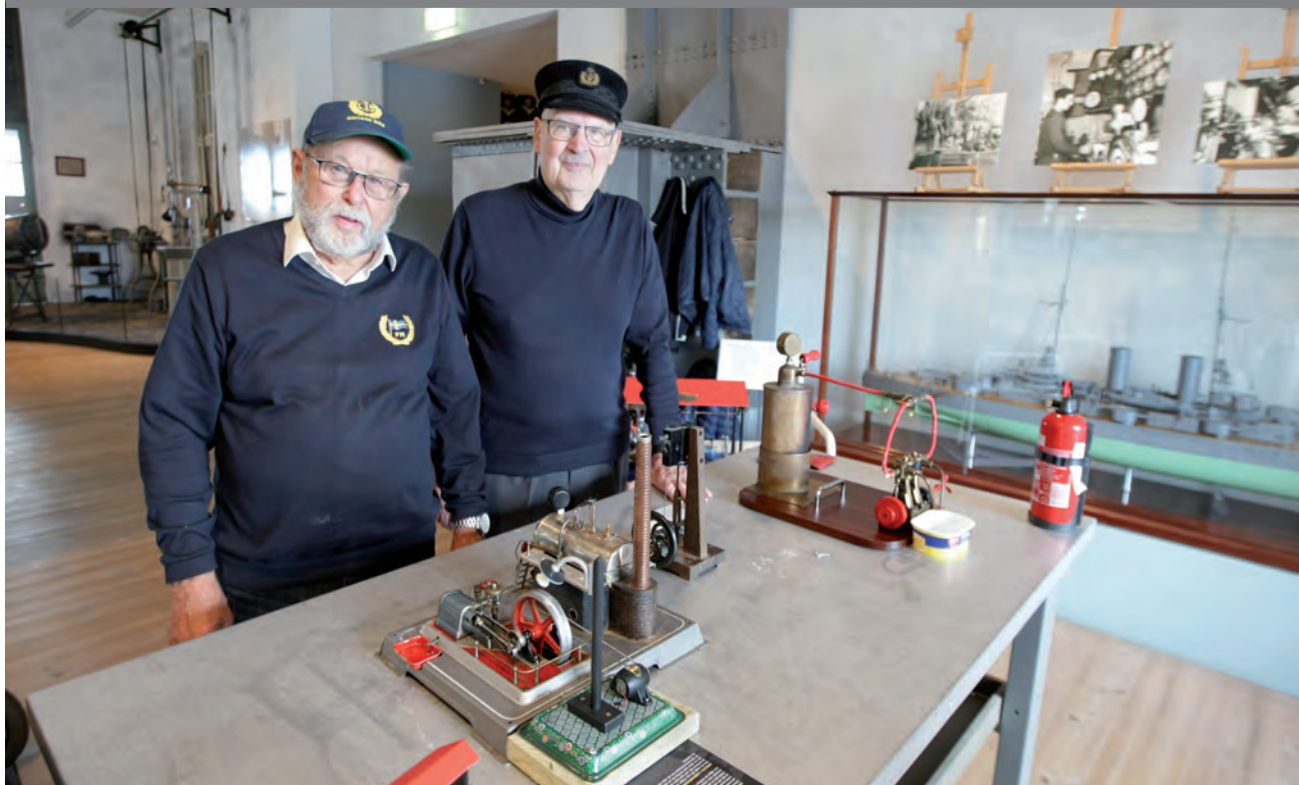
-Göran Frisk, kan du beskriva hur det var att tillträda som förste fartygschef på HMS Västervik den 2/9 1974. Var hade du tjänstgjort tidigare? [Göran Frisk på bilden ovan t.h. blev FC på Västervik som kapten vid 31 års ålder.]

*-Absolut! Det var den bästa tiden i mitt liv att få vara fartygschef på HMS Västervik. Det var min första kommandering som fartygschef och den tiden glömmer man aldrig. Fartyget var ju en hypermodern torpedbåt med sex nya trådstyrda torpeder. Detta var ett mycket bra fartyg, byggt för den krabba Östersjön, snabbt och säkert. Denna fartygstyp tillförde mycket kraft till det svenska sjöförsvaret, där HMS Västervik var en viktig komponent. Tidigare hade jag tjänstgjort på torpedbåten *Capella* med först Jan Sondén och senare Jan Wickberg som fartygschefer. Före det tjänstgjorde jag som eldledare akter på jagaren *Småland*. 1966-67 var jag ombord på HMS *Älvsnabbens* långresa runt jorden. Det var samma år som vår nuvarande kung åkte med som aspirant. Fartygschefen på *Älvsnabbens* hette Lennart Lindgren och sekonden Emil Charpentier. Jag har anor i Flottan. Min farfar hette Folke Frisk och var underofficer i Kungliga Flottan. Min pappa Sixten var kamrer inom Barnavårdsnämnden i Stockholm. Mamma hette Svea.*

Text: Intervju av Mats Holmér, ordförande i Föreningen HMS Västerviks Vänner.

Ångmaskinen - maskinen som förändrade allt

Två som vet mycket om ångmaskiner i fartyg, och ägnat dem ett helt yrkesliv i flottan och på varvet, är medlemmarna i Flottans Män/Karlskrona Bengt-Ivar Magnevall (ovan t.h.), mest känd som BIM samt Ingvar Stenmark (t.v.). Ingvar gjorde värnplikten i flottan som eldare på jagarna *Södermanland* och *Öland* och slutade som furir. Han arbetade sedan i över 50 år på Karlskronavarvet. På Marinmuseet i Karlskrona förevisade de små ångmaskiner i drift och berättade hur de utnyttjats i fartyg genom århundraden. Intresset var stort och många passade på att både höra och se om ångmaskiner.

- Det hela började då jag som medlem i Marinmusei Vänner år 2004 fick hålla ett seminarium om ånga och ångdrift, berättar BIM, och i samband med detta bildades även Varvshistoriska föreningen i Karlskrona. - Vi åtog vi oss att bygga en nitad ångpanna till hjulångaren Erik Nordevall II som är en replika och i full drift, vilket var ett stort arbete. Under de här tre världsarvsdagarna, vilka sammanföll med höstlovet har det visats marinhistoria från 1700-talet med repslageri, 1800-talet med ånga och slutligen 1900-talet med elektronik. Samtidigt visades varvets gjuteriverksamhet under 1900-talet. Med modeller av hur gjutningen gick till inser man vilket hantverk detta var och hur det förr gick till att gjuta det mesta som behövdes i ett fartyg. Gjuteriverksamheten på Karlskronavarvet lades ned 1980.

BIM började i flottan i maskin i juli 1958 som 16-årig befälselev och då som eldare i och under ångfartygsepoken i flottan. Han hann med att tjänstgöra på kryssare, jagare, isbrytare, fregatter och minsvepare som då alla drevs med ångturbiner.

- Ett fåtal av marinens fartyg hade kvar kolvångmaskin då jag började berättar BIM. - Jag utbildade mig till och blev underofficer 1966 med inriktning på ånga som maskinist och sedermera som flaggångmaskinist som den formella graden och titeln var.

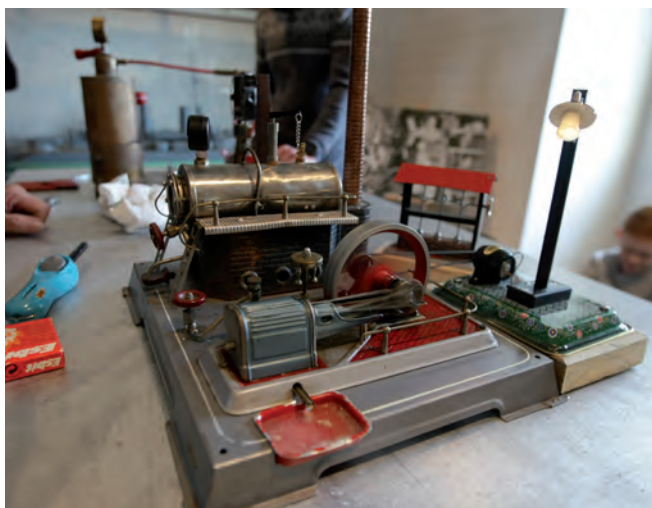
- Avslutningen på ångkarriären för mig var som maskinchef på jagaren *Gästrikland*. Den ångmaskin som vi visar här idag fick jag som avskedsgåva av den värnpliktiga maskinpersonalen. Efter sjökarriären blev det landtjänst vid tekniska förvaltningen på dåvarande örlogsbasen, numera marinbasen.

- Därefter blev det två långresor på HMS *Carlskrona* som maskinchef och jag fick då även prova på den mer traditionella fartygsframdriften. - Efter detta blev

Repslageriet förevisades och tilldrog sig stort intresse. Bo Lindahl och Peter Karlsson tillsammans med Britt-Marie Samuelsson hade många besökare under förevisningarna.

T.v. ångmaskinen som ägs av Bengt-Ivar Magnevall drar en generator som får en liten lampa att lysa. Den eldas med metatabletter. T.h. ångmaskinen som köptes på Clas Ohlson i delar och byggdes av Ingvar Stenmarks farfar omkring 1950. Ingvar Stenmark, sedan många år en engagerad medlem i Flottans Män förevisar maskinen.

det åter förvaltningen och de sista tio åren som chef för Marinens tekniska skola berättar BIM. Efter pensioneringen har BIM haft olika uppdrag och anställningar och ett av dem har varit för Kustbevakningen där han skrev olika manualer.

Driften av de små ångmaskinerna under förevisningarna svarade Ingvar Stenmark för som även är en välkänd medlem i Flottans Män. - Min farbror Otto har byggt en kompondångmaskin med två cylindrar med hjälp av ritningar från Clas Ohlson 1947. Men den byggdes först 1950 berättar Ingvar. En kompondångmaskin är en variant av en ångmaskin där ångan utvidgas i två eller flera faser.

- Maskinen är i original men propellern har jag satt på för att få en illustration, berättar Ingvar, och likaså var den monterad på en mahognyskiva. - Den eldas med rödsprit och har ett arbetstryck på fyra kg. Den andra maskinen är av typ Fleischman. Den driver en generator och är en leksaksmodell av en industrimaskin som ägs av Bengt-Ivar Magnevall. -Maskinen som drar generatortorn alstrar ström till en lampa och eldas med metatabletter.

En uppskattad visning var givetvis att se de små ångmaskinerna igång och där besökarna fick se hur det fungerade att elda i en panna där vattnet blev till ånga och drev en ångmaskin. Frågorna var många och det hela ett led i att få ungdomar att bli intresserade av teknik, men föräldraintresset var lika stort.

Text och foto: Ingmar Elofsson

Gjuteriet på Karlskronavarvet, som lades ned 1980, visade de olika moment som behövdes för att gjuta. En lång process och för en utomstående svårt att förstå hur de många olika momenten blev en färdig produkt. Genom åren har ett stort antal skeppsklockor gjutits och här är några av dem från jagaren Uppland och torpedbåten Norrköping.

HMS Belos då och nu

Bilden visar bärgningsfartyget Belos, beordrad till olycksplatsen för HMS Ulven den 16 april 1943, på Västkusten. Dykarklockan på akterdäck fanns i två exemplar varav ett finns utanför entrén på Marinmuseum i Karlskrona. Foto: Sjöhistoriska museet. Fotograf okänd/Marinens Pressdetalj

För ubåtsbesättningarna är det en trygghet att veta att Flottan har resurser för att rädda dem om ubåten havererar. I och med det stora antalet ubåtar som Flottan disponerade införskaffades 1940 från Neptunbolaget den redan då gamla bärgningsångaren *Belos* byggd 1885. Ombord på *Belos* installerades en dykarklocka, som kunde sänkas ner och dockas med en sjunken ubåt. *Belos* deltog i eftersökningarna efter ubåten HMS *Ulven* i april 1943.

Belos från 1885 ersattes 1961 av ett för ändamålet nybyggt fartyg. Fartyget hade dykarklocka ombord och

ankrades med hjälp av fyra ankare fästa i nylonlinor. Ombord fanns också två dekompressionskammare för tryckutjämning av räddad personal.

Det nuvarande fartyget *Belos* byggdes 1985 som *Energy Supporter* för olje- och gasindustrin till havs. Fartyget, som inköptes av Flottan 1993, har s.k. dynamisk positionering vilket innebär att HMS *Belos* inte behöver ankra, utan kan ligga still över till exempel en haveriplats genom en kombination av GPS, gyrokompass och roder- och bogpropellrar. Ombord på *Belos* finns fem kranar, den största med 100 tons lyftkapacitet.

HMS Belos II i Värtahamnen i Stockholm 1992. Fotograf okänd

Nuvarande HMS Belos i Helsingborg 2024 där intresset var stort för att besöka fartyget. Man ser den gula URF på Belos däck. Fotograf okänd

Belos transporterar och sjösätter ubåtsräddningsfarkosten URF, som kan dyka ner till 460 meters djup. URF har en besättning på tre man och plats för 35 man. Fartyget är även utrustat med ett tryckkammersystem för det fall då den räddade ubåtsbesättningen behöver dekomprimeras. Fartyget har en helikopterplatta i fören och är kompatibelt med Natos system för ubåtsräddning, Nato Submarine Rescue System (NSRS).

Belos gjorde ett oväntat stopp i Helsingborg efter besöket i Norge för en tid sedan. En lång kö med personer (civila) väntade på kajen i Helsingborg för att få komma ombord. Det visades sig vara en konferens om sjukvård som skulle besöka Belos för att se fartygets faciliteter för ubåtsräddning.

Text: Carl-Johan Jargenius

Ubåtsräddningsfarkosten kan transporteras både ombord på HMS Belos men även genom land- eller flygtransportresurser. Kommunikationschefen vid Ubåtsflottiljen Sofia Löveborn berättar vid Flygdagen på F 17 2024. Foto: Ingmar Elofsson

Fartygsdata

Belos (I)

Byggd/Sjösatt: Lindholmen 1885
 Displacement: 755 ton
 Längd/bredd/djupgående: 61/8/4 meter
 Maskineri: ångmaskin, 1 propeller, 11 knop
 Beväpning: nej
 Besättning: 25 man
 Utrangerad: 1963

Belos (II)

Byggd/Sjösatt: Kalmar varv 1961
 Displacement: 965 ton
 Längd/bredd/djupgående: 58/11/4 meter
 Maskin: 1 Mercedes diesel, 1 200 hk, 2 prop, 13 knop
 Beväpning: nej
 Besättning: 45 man
 Utrangerad: 1993

Belos (A 214) – i tjänst

Byggd/Sjösatt: De Hoop Nederländerna 1984
 Displacement: 5 300 ton
 Längd/bredd/djupgående: 105/18/5 meter
 Maskin: 5 MAN dieselel maskineri 12 000 hk, 2+3 propellrar, 13 knop
 Beväpning: 2 st 20 mm ksp
 Besättning: 40 man

URF – i tjänst

Byggd/Sjösatt: Kockums 1978
 Displacement: 52 ton
 Längd/bredd/djupgående: 13,5/2,8/2,8
 Maskin: Batteridrivna trustrar
 Besättning: 3 man (+ hel svensk ubåtsbesättning)

Dödsstraff i Sverige fram till 1973

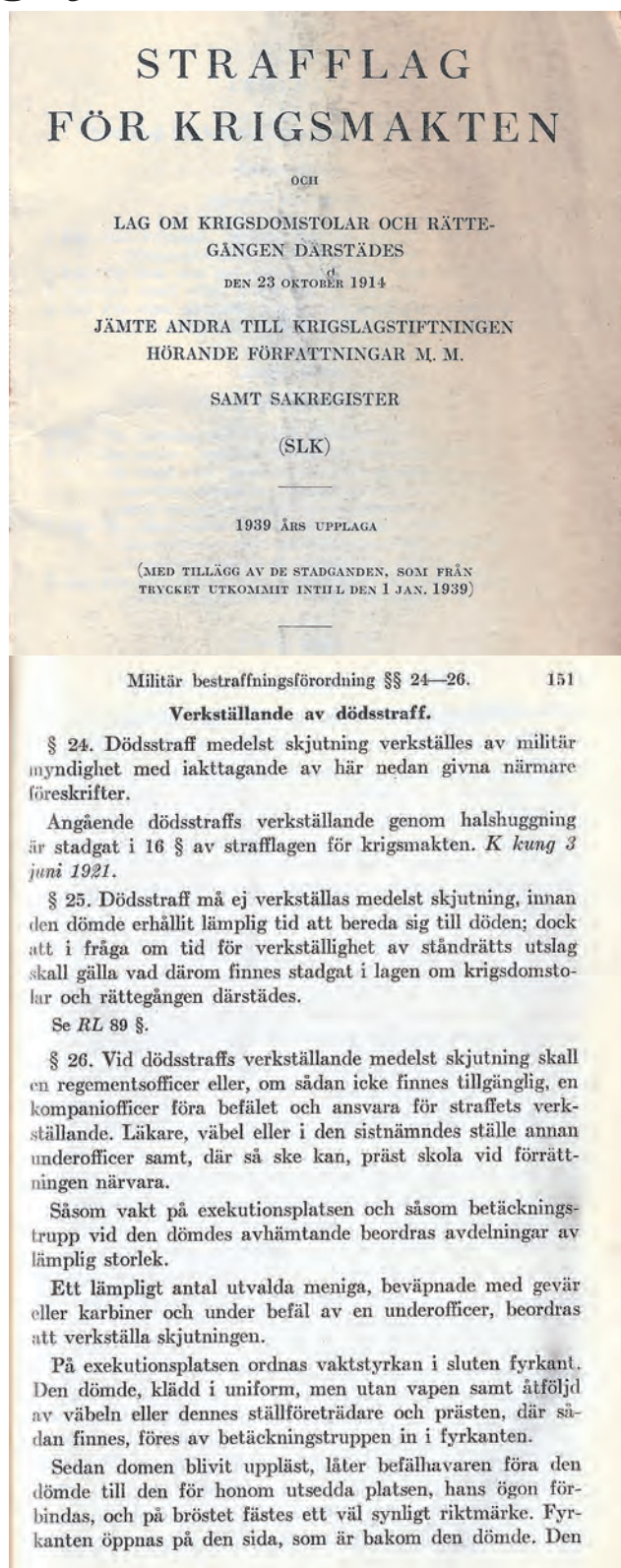
Fram till ett riksdagsbeslut 1973 hade faktiskt Sverige dödsstraff för landsförräderi under krigstid. Först Riksdagen 1975 fastslog avskaffandet i grundlagen då det krävdes två riksdagsbeslut med ett mellanliggande val. År 1921 avskaffade riksdagen dödsstraffet i fredstid. Hur dödstraffet och andra skulle verkställas inom Krigsmakten fanns reglerat i Strafflag för Krigsmakten från 1914 och i en ny upplaga från 1939. Sista gången dödsstraff verkställdes i Sverige var 1910, då Alfred Ander avrättades med giljotin.

Redaktionen har ett exemplar av Strafflagen från 1914 och den nya upplagan där det i detalj beskrivs hur inte bara dödstraff utan även andra straff inom Krigsmakten ska verkställas. Krigsmakten var fram till årsskiftet 1974/1975 samlingsnamnet på de svenska militära myndigheterna och fram till 1994 var Försvarsmakten ingen myndighet i sig utan ett samlingsnamn för militära myndigheter. I enlighet med försvarsbeslutet 1992 bildades Försvarsmakten som förvaltningsmyndighet den 1 juli 1994 med ÖB som myndighetschef.

Avrättningar var vanligt förekommande i Sverige och under de 60 åren mellan 1800 till 1860 avrättades 498 personer under en period då befolkningen endast uppgick till mellan 2,5 och 3,8 miljoner invånare. I 1734 års lag stadgades dödstraff för inte mindre än 68 olika gärningar och åtskilliga tusen har blivit avrättade i Sverige genom århundradena. Huruvida någon blivit avrättad för landsförräderi framgår på släktforskar sidan Rötter och där finns uppgiften att 1 039 personer avrättades från 1520 till 1910 då den sista avrättningen genomfördes. Elva år senare, 1921, avskaffades dödstraffet och de då dödsdömda fick sina straff omvandlade till livstids fängelse.

Elva personer avrättades genom halshuggning åren 1645 till 1711 för landsförräderi, enligt uppgifterna i Rötter. Landsförräderi kunde någon dömas för vid omfattade stöld från Kronan, ansågs konspirerat mot kungen, deltagit vid Dalaupproret 1743, uppvigling och sammansvärjning, snapphanar som lämnat uppgifter till Danmark eller trätt i dansk tjänst, inte stridit tillräckligt och även för utgivande av vissa typer av skrifter. Idag karaktäriseras kanske landsförräderi mer såsom spioneri eller lämnat hemliga uppgifter till främmande makt och följs inte sällan av respektive lands strängaste straff, självklart beroende på graden.

I Strafflagen §§ 24–26 beskrivs i detalj på ett par sidor hur dödstraffet skulle verkställas. Det vanliga straffet var arkebusering, men det gavs även möjlighet till halshuggning. Straffet skulle genomföras först då den skyldige hade hunnit förbereda sig för döden. Hur den dömda skulle vara klädd och hur begravningen efteråt skulle verkställas finns även noga reglerat. Hur exekutionsgruppen skulle bemannas, ställas upp och hur det hela genomförs står i detalj. Skulle avrättningen ske

ombord på ett örlogsfartyg är förfarandet detsamma dock att den avrättade skulle sänkas i havet.

Allt detta är noga reglerat längre tid tillbaka, men det lite märkliga är att Strafflagen torde ha gällt ända till dödsstraffet för landsförräderi i krig avskaffades 1973. Ett årtal där säkert flera av läsarna hade påbörjat sin tjänstgöring i dåvarande Krigsmakten.

Text: Ingmar Elofsson

Jul- och nyårshälsningar från kamrater och Lokalföreningar

Gotland

Flottans Män GOTLAND
Lars Ellebring

Göteborg

Damklubben BOJEN
Tore Nyblom

Halmstad

Flottans Män HALMSTAD
Bernt-Åke Alm
Hans Blomkvist
Lennart Byström
Uno Carlsson
Anders Ekström
Örjan Ekström
Lars-Erik Ericson
Rune Forssén
Björn Gustavsson
Sven Johansson
Herbert Johansson
Jan-Olof (OLLE) Jönsson
Stig Karlsson
Anders Kålebo
Leif Leihed
Mats Leminger
Arne Lindh
Hans Mårtensson
Morgan Nylander
Michael Rapp
Lars-Erik Sandstedt
Per Schörling
Christer Svensson
Erik Wellander
Kurt Westerlund
Fabian Ångemo
Ulf Ångemo

Haninge

Flottans Män HANINGE
Roland & Monica Ekstrand
Thomas Engevall
Lars & Yvonne Hoff

Härnösand

Flottans Män HÄRNÖSAND
Roger och Karin Karlström
Bengt och Lena Randevåg
Bertil och Eva Eriksson
Tommy och Margit Lindqvist
Leif och Evita Mähler
Lars-Göran och Karin Boman
Hans Olsson
Eric och Maj Lönngren
Bert Skoglund och Ann-Sofi Nygård
Kent och Yvonne Pettersson

Karlskrona

Flottans Män KARLSKRONA
Hans och Maria Hansson

Kjell och Anna-Lisa Hartvig
Bo-Inge och Katarina Andersson
Stellan och Britt-Marie Andersson
Sven-Bertil Berthilsson
Anders Björk
Lars-Erik och Monica Blomqvist
Patrick och Brigitte Brunosson
Kurt och Linda Böhme
Christer och Gun-Britt Cardell
Hans-Peter Ehrlow och
Anette Brantmark
David Ekelund och
Lisbeth Jonsson
Ingmar och Ann-Christine Elofsson
Jan Erdefelt
Anders Eriksson

Paul Franke och Gunilla Lindgren
Lars och Eva Gelderman
Kjell Gunnarsson
Elving och Anita Gustafsson
Torsten Gustafsson
Hans och Maria Hansson
Olle Hjorth
Ernst-Olof och Inger Håkansson,
Lennart och Pia Håkansson
Rolf och Miriam Johansson
Tommy och Elisabeth Johansson
Ingeman och Yvonne Jönsson
Tommy och Vanja Karlsson
Göran Karlström
Niels Ivar och Gerd Klang
Göran Kullving och Helen Pålsson
Göran Löfgren och
Kerstin Gruwberger
Bim Magnevall
Olle och Ulla Melin
Per och Gerd Nejdefelt
Ann-Katrine Styrhagen
Carl-Olof Nordbäck och
Lena Beckman
Anders och Ulrika Olofsson
Christer Odebjer
Nils-Erik och Eva Persson
Hans Pettersson
Anders och Lena Porshammar
Bo och Annika Pärnelöv
Lars och Anneli Sager
Lars Saareklint
Sven och Barbro Stene
Rolf och Inger Svensson
Ingvar Stenmark och
Birgitta Agneus
Hans och Eva Tornerhjelm
Björn och Margareta Wallmert

Malmö

Flottan Män MALMÖ
Malou Hasselhuhn
Stefan Leo
Inger och Leif Ljunglund

Norrköping

Flottans Män NORRKÖPING
önskar God Jul och Gott Nytt År
Willy Almberg
Clas-Åke Anderson och
Ann-Marie Westlund
Petter Anseklev
Sven-Åke och Lena Björk

Nils Borin och Kerstin Lindberg
Bengt och Tarja Bäckström
Björn och Brigitta Carlgren
Jan och Marie Carlsson
Bo Dahlgren
Peter Ekström
och Agneta Torgrimsson
Evert Elgefjord och Kertsin Römert
Anders och Anita Gustafson
Ove och Kerstin Hagström
Robert Hillgren och Anita Collins
Birger och Elise Holgersson
Christer och Boel Holgersson
Lars T och Stina Jacobsson
Anders och Inger Johansson
Berndt och Madelen Johansson
Per Ove Johansson och
Anita Lindstrand
Anders och Siv Karlsson
Jan Knutsson
Ove och Kumlov och
Margareta Berglund
Sven Erik och Monica Mars
Owe och Yvette Nilsson
Stefan Nilsson och Sofie Johansson
Bosse Petersson
Christer Rosenlund
Per och Christina Rönnblad
Malte och Kertin Strandh
Per Söderström
Lars och Gunilla Törnqvist
Ulf och Solveig Westerberg
Bill och Kristina Zackrisson
Lennart och Britt-Marie Zackrisson
Rolf och Bitten Åhrberg
Ingemar och Ingrid Åström

Norrtälje

Flottans Män NORRTÄLJE
Kenneth och Gerd Lundgren
Bo och Gerd Nirvin
Michael och Margareta Larm
Olle och Kierstin Jansson
Christer och Eva Candal
Hans-Olof Dahl
Ingvar Jacobsson
Göran Hedberg
Per-Arne Gustafsson
Rolf Pihlgren
Jöran Westling
Lars Larsson (FM Haninge)

Nynäshamn

Flottans Män NYNÄSHAMN
Kjell & Elisabeth Johansen
Tommy och Gun Lagsjö
Linda Leibing Hedén
Kjell Lundin
Alf Rundeå till sina barn med familjer
Lars-Åke Svenheden

Stockholm

Flottans Män STOCKHOLM
Krister Hansén
Arne Keller
Berit och Erling Ölund
Bo & Berit Schagerberg
Eva och Jörgen Striem
Eva och Lars-Göran Gahmberg

Fredrik Scholander
Johan Scholander
Jonas Gramer
Jörgen Johansson och Gunilla Glans
Kristina och Lennart Bresell
Lennart Gylletorn
Lennart Sundén
Lisa och Håkan Söderholm
Margareta och Stig Wessman
Martha och Leif Lindberg
Maud och Kurt Granberg
Richard Nordenberg
Åsa och Olof Stark
Örjan Sterner

Sundsvall

Flottans Män SUNDSVALL
Per och Lena Martinsson
Carl och Carina Martinsson
Cawe Johansson och Chatrin Vinlöv
Ulf och Karin Allringer
Lisa Mellberg
Bert och Gunnel Löfqvist
Mats och Katarina Andersson

Trelleborg

Flottan Män TRELLEBORG

Varberg

Flottans Män VARBERG
Lennart och Lena Ingeltun

Västervik

Flottans Män VÄSTERVIK
Åke och Birgitta Revelj

Västerås

Flottans Män VÄSTERÅS önskar
God Jul och Gott Nytt År 2025

Växjö

Flottans Män VÄXJÖ
Ove Engkvist,
Sten Svensson
Bengt Oscarsson
Sören Schölin
Lennart och Siv Salomonsson
Douglas Björkman
Conny Erlandsson
Kjell och Annelie Sandgren
Fredrik Andersson
Tommy och Siv Andersson
Mats och Karin Friman
Jan Hjortsberg &
Ann-Marie Jörgensen
Thomas Wenkel
Jan-Erik Davidson
Alf Hedeback
Leif och Gull-Maj Carlsson
Stefan Johansson

Ängelholm

Flottans Män ÄNGELHOLM
Karin och Uffe Bengtsson
Laila Lembke och Sven G. Persson
Jytte o Bertil Lundvall

En del av naturens tystnad

Våra banbrytande innovationer är en del av försvarets förmåga att inte synas eller höras – när det verkligen behövs

SAAB

| En del av Sverige

saab.com/endelav

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Härnösand

Chefsbyte i Västernorrlandsgruppen

Under högtidliga ceremonier på Kusthöjden Härnösand och i närvaro av representanter från Norra Militärområdet, I 21, Nato, Länsstyrelsen, kommunen och kyrkan, tog kommandörkapten Ingeborg Widerberg över ledarskapet av Västernorrlandsgruppen efter kommandörkapten Bengt-Ivar Rådström, som efter sex år i Västernorrlandsgruppen fått andra uppgifter.

Kommandörkapten Widerberg sade bland annat i sitt inledningstal "Äntligen, nu är det min tur". Hon kommer närmast från en tjänst i Högvärteret Op3. Hon kommer att leda Västernorrlandsgruppen som består av cirka 25 anställda, yrkesofficerare, civila och utbildning av soldater. En stor utmaning för henne blir att få resurserna att räcka till, det finns mycket att göra, Hemvärnet växer och får ny materiel och personal.

Ingeborg Widerberg är född och uppvuxen i Kramfors och började sin militära bana i Sjövärnsbåten på Ljungön där hon även senare har varit skolchef. Värnplikten gjordes hon i flottan. Därefter har hon i mer än tolv år arbetat på Marinens fartyg, korvetter och segelfartyg, samt gått högre officersprogram och mycket annat.

Torsdagen den 26 september samlades ett fyrtiotal av FM Härnösands medlemmar till höstens första "ärtmiddag". Inbjudna gästföreläsare var denna gång Håkan Viklund, projektledare för Riksarkivets nybygge i Härnösand samt Anna Gustavsson från Skatteverket. Håkan började med att berätta om hur Riksarkivet blev till genom olika lagförslag och fortsatte med att nu är Riksarkivet lokaliserat till åtta orter i Sverige. Han berättade vidare om nybyggnationen i Härnösand, byggstart 2022, väntas

bli inflyttningsklart under 2026. Golvytan blir totalt 33.000 kvadratmeter. Arkivutrymmet utökas då från cirka 10 "hyllmil" till 23 "hyllmil". Arkivet har planerats med "gassläckning" vid eventuell brand.

Anna Gustavsson berättade sedan om Skatteverkets samlokalisering i de nya lokalerna. Sedan frågor bland annat om eventuella nyanställningar och många andra frågor besvarats satte vi oss till bords och inmundigade sill och ärtsoppa, god dryck och många trevliga visor exekverades. Efter kaffet fortsatte kvällen under trevligt samspråk och många "minns du".

Tommy Lindqvist

T.h. kommandörkapten Ingeborg Widerberg, ny chef för Västernorrlandsgruppen.

Håkan Viklund och Anna Gustavsson.

Region Mitt

Gotland

Ärtmiddag

Höstens första och enda ärtmiddag gick av stapeln den 31 oktober i Marinstugan. Ett tiotal medlemmar hade hörsammat kallelsen. Temat för kvällen var sånger och berättelser från kust och hav varför alla hade ombetts medföra vårt egenproducerade sånghäfte. Måltiden inleddes med en välsmakande och snapsvänlig toast Skagen och den inledande snapsvisan blev mtbvisan (av andra även kallad jagarvisan) "När vi kom hem från fjärden..." Detta för att även hedra vår för kvällen äldste medlem Göran Kronqvist som under sin aktiva period ansvarade för planering av den gotländska delen i underhållstjänsten vid 4. mtbdiv (även kallad gotlandsdivisionen). Ärtor med fläsk följde som huvudrätt. Vad passar väl då inte bättre än punsch och visan "Punchen kommer, punchen kommer...". Under måltiden sjöngs det med en stor portion glädje och däremellan vidtog ett antal spontana maritima berättelser. Bl.a. från vår medlem Lennart Magnusson, med tidigare koppling till södra Bohuslän, som bl.a. seglat med skonserterna under Sten Gattbergs befäl. Iwan Wöldern, som vunnit sina skeppserfarenheter ombord på den civila sjöfarten, beskrev i ganska hårda ordalag hur uppfostrande en yngling kunde uppleva det hårda livet ombord.

Vår programansvarige Lars Danielson bidrog med berättelser från sin långresa med HMS *Älvsnabben* som kadett 1965/66

bland annat då ett Liberiafartyg undsattes med läkarhjälp mitt ute på Atlanten. Ett gott exempel på "havets gemenskap". Den 1 november deltog ordföranden tillsammans med övriga kamratföreningar i en kransnedläggningsceremoni vid minnesstenen på Norra begravningsplatsen i Visby för avlidna vid "Gotlands trupper" arrangerad av P 18 kamratförening. Ärofyllt och värdigt.

Vi önskar er alla kamrater runt om i landet God Jul och Gott Nytt År!

Lars Ellebring

Bilderna uppfifrån:

Lennart Magnusson och Lars Wöldern i berättartagen samt Kransnedläggning vid "Gotlands trupper" minnessten.

FM Gotlands egen sångbok.

Norrköping

Sommaren har gått mot sitt slut och vi har fått en hel del gjort. En ramp vid entrétrappan har blivit mycket bra, enkelt att köra rullstol och rollator. Även vi stora och starka sjömän tacklar av och lever mer och mer på minnen från fornstora dagar. Målning utvändigt av dörrar. Ett stort lyft har ett nytt golv gett köket. Torpeden har målats om. Grävning för att dra kabel till fiber. Bill Zakrisson har målat om hela entrédelen och toaletten och det har blivit ett stort lyft. Räknar jag upp dom som gjort allt så glömmar jag nån och riktar i stället ett stort tack till dom som ställer upp. Det finns plats för flera så var inte blyga. Nu återstår väl stora diskussioner om vad som ska upp på väggarna.

Vid Krigsseglardagen var vi sju stycken som hedrade de som gjorde ett stort jobb för Sverige under första och andra världskriget. Många fick betala med livet. Tack vare de fick var obefintlig från Svenska Staten

Starten på månadsmötena hölls av vår medlem Christer Rosenlund. En seglats till Hebriderna med mycket vackra bilder. Vår hörslinga var tyvärr inte i funktion så jag hörde bara häften.

Vi har beslutat att ställa upp med hämtning vid spårvagnen när vi har månadsmöte. Det är långt att gå och vi har ju så många äldre som inte har bil längre eller inte kör när det är mörkt. Vi får se om det

blir någon som vill använda den servicen.

Septembers månadsmöte hade lockat fler än 40 personer att komma och inmundiga ärtor och fläskpannkaka med sylt o gräddor. Pannkakan var nummer ett den här gången. Kicki Wallmo från kriminalvården höll ett föredrag om förr nu och framtiden inom kriminalvården. Vi ska få ett nytt stort fängelse i Norrköping. Det kommer att ligga väster om Biltoma. Vi fick veta mycket om både gammalt och nytt inom kriminalvården. Bosse Petersson fick sin Ankarmedalj i silver. Bosse flyttade till Örebro för ett antal år sedan. Barn o barnbarn finns där men inga Flottans Män så viss saknad av FM kunde vi märka.

Skeppsdockorna hade lagt sin höstfest två dagar efter vårt månadsmöte. Tyvärr så blev det lite dålig anslutning. Men vi som kom kunde i gengäld säga att hjortgryten var bland det bästa vi ätit sen vi flyttade till Bråvalla. Gräddtårten till kaffet höll samma höga klass. Lotteriet var som van-

lig inget bra. Jag fick bara nitlotter. Vi har även stått Flaggvakt vid begravning av två av våra avlidna medlemmar. Vi har fått stor uppskattning för detta.

Vi håller på med omdisponering och målning av lokalerna. Vi får hoppas att de flesta blir nöjda med omflyttningen. Gänget som jobbar med Bill i spetsen får beröm.

Den 16 oktober var det sedvanligt månadsmöte Vi började med Wallenbergare. Det var bara ett fel. Man fick inte backa. Kaffe följt av ett föredrag av Lennart Persson om brandflyget i Östergötland. Det var intressant att få veta hur mycket mera som man gjorde. Kollade fartyg, letade efter försvunna personer, samverkade med sjöräddningen och en hel del övrigt. Det var en bra kväll. Nu återstår att göra färdigt uppbyggnaden av lokalerna.

Willy AlMBERG

Norrtälje

Ryssarna invaderade Gotland

Vi i Norrtäljeföreningen lyckades åter fylla höstens torsdagsluncher med intressanta föredrag. Jöran Westling berättade om när ryssarna under ledning av amiral Nikolaj Bodisco intog Gotland 1808 med 1 500 man utan att ett enda skott avlossades. Gotlänningarna hade inget krut så de kunde inte försvara sig. På grund av felnavigering hamnade ryssarna vid Grötlingbos långgrunda stränder och fick vada sista biten i land. När svensk trupp anlände från fastlandet gav sig ryssarna iväg, likaledes utan att ett skott avlossades.

Gälöbasen

Vi besökte Veteranbåtsflottiljen den 7 september i strålande väder. Mycket folk hade samlats och Stockholmsföreningen hade ett stånd för att värva medlemmar. Även vår förening fick där någon kontakt med presumtiva medlemmar. Många passade på att provåka T121 Spica, R142 Ystad, V150 Jägaren eller Stridsbåt enkel.

Största behållningen var nog när man drog igång den 18-cylindriga Isotta Fras-

chinin monterad i en provbänk. Det var mäktigt att veta att det sitter tre sådana på 1 500 hk vardera i motortorpedbåtarna. Jöran Westling, som varit förlagd på Gälö under fem år som fartygschef, stod för en privat guidning.

Göteborgsresan blev ett lyckat äventyr

De medlemmar som besökte Göteborg berättade hur väl de blivit mottagna av kamraterna där nere. Man gjorde ett omfattande besök på jagaren Småland. De som hade tjänstgjort på fartyget hade mycket att berätta om allt från däck till maskin. På Nya Varvet togs de emot av Lars Ulegård som visade minnesmärket med namnen på de omkomna på ubåten HMS Ulven och andra som omkom under kriget. Där lades det ned en blombukett. Han visade sedan den fina lokal som Flottans Män i Göteborg äger. Skaffningen ordnades på utomhusrestauranger som Lilla London och restaurang Cappuccino.

FN-tjänst i Sinai, Kosovo och Afghanistan

Vår medlem Mats Geijer berättade om sina sex tjänstgöringar i Försvarets internationella insatser. Vi fick bland annat höra hur deras specialutrustade Willys-jeep med dubbelmonterade bakhjul, för att inte

sjunka i sanden, formligen flög över sanddynernas krön. Att få serber och albaner att samarbeta var helt uteslutet på grund av djupt sittande spänningar dem emellan.

The Great White Fleet

Kjell Södergren, vars farbror Erik fanns i besättningen, berättade utifrån dagböcker och anteckningar om atlanteskaden som gick genom Magellans sund till Stilla Havet (innan Panamakanalen byggdes). Theodore Roosevelt skickade The Great White Fleet från Hampton Roads, Virginia, den 16 december 1907, på en världsturné – 34 000 Nm. Det var 16 slagskepp med 14 000 besättningsmän, fördelade i två skvadroner. Presidenten ville testa marin beredskap, etablera global närvaro, skapa internationell goodwill och samla entusiasm för den amerikanska flottan. Kjell hade t o m med sig farbror Eriks uniform från resan.

Minnesstund vid ankar

Varje höst träffas vi vid det stora skutan-kare vid Norrtälje kyrka som föreningen äger. Vår medlem prästen Per Rydberg ledde traditionsenligt sammankomsten.

”Skydda sjömännen från alla faror som lurar på våra hav och välsigna allt gott arbete som utförs där. Herre vi ber idag

också för alla de sjömän som omkommit genom åren på våra hav. Vi ber för dem som aldrig återfunnits och för vilka havet blivit den sista viloplatsen. Vi ber också för alla de sjömansänkor som fått kämpa vidare när deras makar förlist på havet. Herre vi ber också för dem i Flottans män som lämnat detta jordelivet!”

Speciellt just i år är att det är 30 år sedan *Estonia* förliste. Alla känner till någon eller har någon bekant som blev kvar där ute på Östersjön. Efteråt intog vi den välsmakande ärtsoppa som församlingshemmets husmor lagat.

Thomas Engevall

Vår förbundsordförande gästade oss och gav en nyanserad bild av vad som har hänt och händer runt Svarta Havet efter Rysslands invasion. Hur ukrainarna lyckats att mota ryska flottan österut så man kunnat föra ut spannmål bl a till det svältande Afrika. Vi fick också en vederhäftig bild av den materiella uppgraderingen av vår flotta. Sist men inte minst berördes naturligtvis frågan om föreningens eventuella namnbyte.

Polisen

Kommunpolis gav lägesbeskrivning med statistik över åren, som visade på en positiv utveckling för olika typer av brott. Belyste processen vid stöld i form av en trekant där alla hörnen ska uppfyllas: 1. Någon har det man söker 2. Någon har behov av varan 3. Tillgänglighet.

Åldringsbrotten kom så klart också upp då vi alla tillhör målgruppen. LÄGG PÅ LUREN!

Man berättade hur man knäckte en knarkfabrik i roslagsskogarna.

Man tog också två husbilar med falska danska registreringskyltar och med ryska

Ö.t.v. och medurs: Isotta Fraschini på Gålö, minnesord vid ankaret, Nils Eicsson och Jöran Westling om kryssaren Gotland samt Kjell Södergren om "The Great White Fleet"

chaufförer i Kapellskär. Bilarna stals i Malmö och skulle föras ut ur landet.

Problem med vad tull respektive polis får göra vid gränskontroller berördes också.

Kryssaren Gotland i orkanens öga 1952

Jöran Westling berättade ingående om hur kryssaren, som hamnade mitt i orkanen, var konstruerad. Tack vare att skrovet var nitat bröts det inte itu med 600 ton vatten i förskeppet. Man kom från Halifax på hemväg. Det mesta på däck gick över bord trots förstärkt surring. Efteråt återvände man till Halifax för reparation.

Vår medlem Nils Eriksson var på plats. Han var med på resan och är nog en av de sista som kan vidimera att det verkligen var så illa. Själv spolades han 30 meter ef-

ter gångbordet innan han fick tag i ett rör och kunde hänga tills undsättning kom.

När de länsade förskeppet låg FCs representationsburkar med rysk kaviar och flöt. De tog Nisse med så grabbarna satt i mässen och käkade rysk kaviar på hårt bröd.

Norrtäljes landmärke till Beckhomen

Det över 100-åriga Ångfartyget *Norrtälje*, sjösatt 1900, är kanske en av Norrtäljes stads viktigaste symboler. Hon ligger i hamnen som restaurangbåt sedan 1968. När det blev dags för byte bottenplåtar bogserades hon till Beckholmen. Sedan en tid är hon åter i hemmahamnen. Vid ett kvällsbesök ombord fick vi höra hur detta gick till och se att man fortfarande håller på att återställa det som plockades bort inombords.

Stockholm

Stockholmsrapporten

Medan det sista av sommaren hängde kvar deltog vi i regionens årliga femkamp. Denna gång föredömligt arrangerad av FM Södertälje. För många av oss var det första gången vi besökte Södertäljes fina anläggning på Notholmen, en före detta minstation som under första världskriget säkrade inloppet till Södertälje. Nu en välskött och funktionell sommarö för Flottans Män. Stockholmsföreningen deltog med tre lag och för ovanlighets skull blev vi inte etta, tvåa och trea från slutet. Tack Södertälje för ett perfekt arrangemang!

Efter femkampen återgick vi till vår egen bas och bjöd den 3 september in till föredraget "En svensk marin i Nato". Talare var operationsledningens planeringschef, kommandör Per Edling, som varit med i hela den svenska anslutningsproces-

sen. Att det skulle finnas ett stort intresse förstod vi, men att föredraget skulle bli övertecknat på två dagar blev både en positiv och negativ överraskning. Positiv eftersom många kom och negativ eftersom Örlogshemmets konferensrum bara får ta emot högst 50 åhörare och någon större lokal kan vi tyvärr inte erbjuda.

Per Edling höll ett mycket informativt och lärorikt föredrag. Att flottan och det svenska försvaret sedan flera år tillbaka aktivt försökt anpassa sig till Natostandard vet vi, men att plötsligt verkligen bli medlem i alliansen innebär inte att det bara är att smyg in och sätta sig tyst i ett hörn. Ja, flottan var i många avseenden helt kompatibel och i vissa avseenden till och med bättre anpassad än försvarsmakter som

Kommandör Per Edling från Operationsledningen

varit medlemmar i Nato under många år. Men samtidigt är det mycket som visar sig först när den stängda dörren öppnas. Vår krigsplanering har till exempel varit bra, men den har ju varit helt inriktad på att försvara den svenska gränsen. Nu går inte den gränsen i Bottenviken längre utan betydligt längre österut. Inte ett problem för flottan men ett helt nytt tänk för armén som inte längre ska mota den lede fi vid

vår egen gräns utan ska vara beredd att flytta över till Finland och försvara Sverige vid den finsk-ryska gränsen i stället. Ett annat exempel är övergången till Natos gemensamma kryptosystem. Att Sverige utvecklat egna och bättre krypto är inte någon tröst. Vi måste börja använda Nato-systemen för att kunna kommunicera inom alliansen.

Men det är inte bara det svenska försvaret som måste tänka nytt. Det gäller också myndigheter och arbetet med vår lagstiftning. Kan vi sända svenska värnpliktiga till Lettland? Nej, inte med nuvarande lag. Kan en amerikansk bataljonsläkare som följer med amerikansk trupp som transiteras genom Sverige ge en amerikansk soldat en huvudvärkstablett? Nej, hans legitimation gäller inte i Sverige. När amerikansk trupp i samband med en övning för några månader sedan skulle förflytta sig från Narvik till Finland uppstod problem. I Sverige får en soldat inte köra mer än 4 timmar innan han ska ha rast. Det är lätt att föreställa sig det kaos som skulle uppstå om hundratals stora och tunga fordon skulle tvingas stanna på vägen mellan riksgränsen och Kiruna för att förarna skulle ha rast.

Andra problem är vår arbetstidslagstiftning där en sjötörn i samband med en internationell övning kan komma att strida mot våra regler. Därtill kommer svenska officerars kultur att delta i familjens vård av barn. Man varken kan eller vill vara borta från familjen under längre tid. Per Edling såg dock positivt på framtiden. Svenska myndigheter och lagstiftare är på gång med att Natoanpassa även berörda kantigheter till den nya verkligheten. Efter föredraget fick Per Edling en varm applåd från det stora auditoriet och tackades som sig bör med en flaska ädel dryck överlämnad av vår ordförande Jan Berglöw.

Obligatorisk oktoberaktivitet är ärtmid-dagen. Den 24 oktober fyllde vi därför upp Sjöfartshusets restaurang där vi serverades utsökta sillinläggningar, ärtsoppa som inte stod kungens efter och nystekta pannkakor. När pannkakorna kommit på plats kallade Jan Berglöw upp nya medlemmar som fick ta emot sina medlemsnålar liksom medlemmar som efter 18 års medlemskap blivit behöriga att bära FM Veteranteck-

en. Sedan blev det Leif Lindbergs tur att komma fram och motta FM Ankarmedalj i silver. Den skulle han ju ha fått vid Riksmötet, men då hade han förhinder och kunde inte delta. Efter avslutade ceremonier blev det Björn Ohlssons tur att berätta för oss om svensk rymdverksamhet. Vi ser ju inte så mycket av denna eftersom vår rymdbas, Esrange, European Space and Sounding Rocket Range, är belägen 40 km öster om Kiruna. Anläggningen har funnits sedan 1964 och hade ursprungligen uppgiften att sända upp raketer och ballonger för väderobservationer och forskning. Nu har emellertid regeringen vaknat och insett att verksamheten också är av militär betydelse. Den har därför beslutat att tilldela Försvarmakten en miljard kronor mellan 2024–2032 för att kunna utveckla vår rymdförmåga och inom Försvarmakten är det Flygvapnet som fått ansvaret för den militära delen av verksamheten. Den pågående utbyggnaden av basen innebär att betydligt större raketer, med förmåga att bära tyngre satelliter, kommer att kunna skjutas upp därifrån. I sammanhanget berättade Björn att de raketer som skjuts upp från Esrange når betydligt längre upp i rymden än den bana som den internationella rymdstationen kretsar i. Esrange bygger dock inte några raketer utan ska ses mer som en flygplats dit tillverkare från olika länder

Jan Berglöw överlämnar FM Ankarmedalj i silver till Leif Lindberg

kommer för att testa och skjuta upp sina raketer. Björn tackades för ett intressant föredrag varefter menigheten förflyttade sig till salongen där kaffet intogs.

Nästa arrangemang blir föredrag rom, en dryck som är evigt förknippad med segelfartyg och sjörövare. Men vi ska inte bara använda öronen, utan även tungan, när flera sorters rom också ska avsmakas. Mer om det i nästa rapport från huvudstaden.

Krister Hansén

Södertälje

Den 31 augusti genomfördes årets Region Mitts 5-kamp på vår föreningsö Notholmen i strålande sol, men blåsig. Temat var alla våra sinnen - Höra. Se. Känna. Lukta.

13 lag om 3 personer ställde upp, varav två från Södertälje. Alla var spända på resultatet men framför allt på 8,5 kg egenrullade köttbullar, kokt potatis, inlagd gurka och rårörda lingon. Segrare blev Nynäshamns Lag A.

Foto: Bo Luthin

Årets femkamp i Region Mitt.

Placering	Lag	Poäng
1	Nynäshamn A	59
2	Nynäshamn B	50
	Stockholm B	50
3	Södertälje 1	49
	Norrtälje B	49
	Västerås	49
4	Haninge	48
5	Södertälje 2	47
6	Stockholm C	45
7	Norrköping A	40
	Stockholm A	40
8	Norrtälje A	29
	Norrköping PWB	29

Region Väst

Göteborg

Kamrater!

Under hösten har följande hänt som kan vara av intresse för medlemmar på andra breddgrader och longitudurer i landet.

Augusti

Den 14:e besöktes Marinstugan av kamrater från FM Norrtälje under ledning av ordförande Olle Jansson. Det blev ett par timmars visning av Marinstugan och Kyrkogården med Monumentet för sjökrigets offer under Andra världskriget på Västkusten samt vår egen Långa Grav för urngravsättning av FM Göteborgs och damklubben Bojens medlemmar med närmast anhöriga. Kaffe med tilltugg i solen framför stugan. Mycket trevligt med goa diskussioner.

Den 15:e genomfördes ett liknande besök av FM Västerås under ledning av deras ordförande Antonio Grimaldi. I allt väsentligt samma rutin som dagen innan med visning av Marinstugan och kaffe med tilltugg men en mer detaljerad diskussion om våra verksamheter samt hur vår medlemsrekrytering nått så bra resultat med mera. Även detta möte blev några mycket trivsamma timmar i kamratlig samvaro.

Såväl FM Norrtälje som FM Västerås passade vid besöken i Göteborg på att se annat som Maritiman, Sjöfartsmuseet och Aeroseum med mera.

Den 29:e genomfördes klubbafton i form av årets Skaldjurskväll med cirka 60 närvarande kamrater och gäster. Mycket uppskattat av alla närvarande och stort tack för havskraftorna genom källarmästare Nils Carlsson och köksmästare Tony.

September

I mitten av september kom äntligen beskedet från Allmänna Arvsfonden att vår ansökan om att bidrag för viss om- och tillbyggnad av Marinstugan beviljats. Byggstart onsdagen den 6 november cirka sex till åtta veckors arbete varvid viss verksamhet kommer att förläggas hos vår granne Örlogskapellet (bl.a. klubbafton den 28:e november). Denna tillbyggnad kommer att kunna följas via föreningens hemsida www.flottansman.se/goteborg vecka för vecka.

Den 26:e Klubbafton. Denna dag fick vi besök av författaren och filosofen dr Lars Hansson som höll ett mycket uppskattat föredrag om relationerna mellan Sverige och Norge under andra världskriget. Inte nog med att alla närvarande (drygt 50) kamrater och gäster uppskattade denna kväll, utan även föredragshållaren själv så till den grad att han omedelbart själv ansökte om medlemskap i vår förening. Detta beviljades omedelbart under acklamation.

Den 28:e genomfördes en arbetsdag i och omkring Marinstugan och dess förråd varvid ett 15-tal medlemmar var på plats för såväl inomhus- som utomhusåtgärder under ledning av stugfogden Tore Nyblom och vice ordföranden Leif Gyllenhök. Sådana insatser kommer att genomföras vår och höst kommande år till båtnad för vår förening och dess tillhörigheter. Åtgärderna gjorde god verkan på mässing och silver med mera.

Oktober

Den 9:e genomfördes en minnesdag för Svenska Amerikalinjen och Broströms i Marinstugan 18.00 till 21.00. Gästföreläsare var konservator Nina Boberg från Sjöfartsmuseet i Göteborg. Drygt 60 medlemmar och gäster närvarade vid en afton som innehöll mycket om viktig rederiverksamhet i Göteborg. Med en måltid, med rätter ur SAL-fartygens menyer, som vår källarmästare Nils Carlsson och köksmästare Tony Almsätter gjorde extra minnesvärd. Det lite högre priset var väl värt insatsen. Sammantaget blev det en succé och liknande kulinariska kopplingar till intressanta föredrag kommer att inträffa med ojämna mellanrum.

Den 31:a var det klubbafton med jazztema för andra gången i år. Nu som då var det Tommy Nilssons kvartett som underhöll på sedvanligt elegant sätt med en del intressanta episoder ur musiklivet i Göteborg mellan musikstyckena. På sedvanligt sätt var det ärtsoppa a la Tony men denna gång med hemlagade pannkakor som blev en ännu bättre upplevelse än normalt. Tack Tony för ditt stor nedlagda arbete men så mycket smakfullare än djupfrysta storkökspannkaskor. Det tyckte säkert alla cirka 65 som var på plats i stugan.

November

Den 3:e. Extra årsmöte för att söka medlemmarnas stöd för en del åtgärder i samband med om- och tillbyggnad av Marinstugan. Cirka 40 närvarande gav efter klargjorda frågestund och diskussioner sitt oreserverade bifall till att bl.a. ta upp ett lån med stugan som säkerhet för den del av beräknade kostnader som inte täcks av bidrag och eget kapital. I stugan bjöds på kaffe och tilltugg samt visades upp exempel på olika golv- och väggmaterial som avses komma till användning internt i stugan.

Den 28:e Klubbafton som på grund av om- och tillbyggnaden genomförs hos vår granne Restaurang Örlogskapellet – med kapacitet att ta emot upp till 100 personer sittande. Adress: Örlogsvägen 2, 426 71 Västra Frölunda. Vi gläds över att få besök av ”överste Olof Granander” som inte bara är en meriterad arméofficer, utan sedan i våras dessutom ordförande i Svenska seglarförbundet. Mer om Olof och hans

Jazzkväll med Tommy Nilssons kvartett. Lika uppskattad som alltid. Här med pianist Sten Löfman, Ole Jörgensen blåsverk (tenorsaxofon och klarinett), kapellmästare Tommy Nilsson på trummor, Jörgen Svensson basist och Ole Jörgensen (tenorsaxofon och klarinett). Foto: Biträdande WM Ing-Britt Ström, FM Göteborg

Första veckans ombyggnadsarbeten för ny bottenplatta för den ca 20 m2 nya toalettdelen och nya huvudentrén mot gården. Gamla toalettdelen riven. Foto: Arkitekt Hans Utstrand, FM Göteborg.

satsning på marin idrottspluton för segling där kommande OS-satsningar och andra viktiga önskemål ska tillgodoses. Anmäl dig som har intresse för detta unika tillfälle genom att kontakta vår ordförande Claes Strömwall eller annan ur styrelsen även om du tillhör annan FM-förening än FM Göteborg. Det blir ett mycket intressant möte där vi kommer att bjuda in folk från såväl GKSS som tränare och OS-kommitén samt personer som har goda kontakter inom Sjöräddningen i Göteborg. Alla Varmt Välkomna.

Övrigt

Sedvanliga onsdags- och söndagsmöten mellan 09 och 11. Där medlemmar träffas otvunget till kaffe eller te och tilltugg med samtal om sådant som rör kamraterna och ofta handlar om Ukraina och/eller kriget mellan Israel och Hamas/Hizbollah eller händelser i andra delar av världen.

Mot bakgrund av pågående tillbyggnad och dessutom inläggning av nytt golv med mera i Marinstugans storstuga så bedöms december månads verksamhet bli starkt begränsad. Mer om allt i nr 4/2024 av Pejlingar.

Med tillönskan om en God Jul och ett Gott Nytt År hälsar för FM Göteborg

Lars-Erik Uhlegård

Jönköping

Det var en lyckad träff vi hade i Jönköping. Vi var 23 personer närvarande och fler än hälften av medlemmarna kom med. Medlemmarna gav kortfattat några ord om sina uppgifter i Flottan och Kustartilleriet före kvällens föredrag.

Därefter fick vår medlem Jan-Olof Moberg, Visingsö, berätta om Göta kanals 200 åriga historia. Föredraget inleddes med att sekreteraren läste dikten: "De händer som grävde på Göta Kanal" av Tage Danielsson. Jan-Olof Moberg berättade med hjälp av fina overheadbilder om Kanalens tillkomst och om Baltzar von Platens idé om att bygga en kanalförbindelse mellan Östersjön och Västerhavet. Kanalen är ca 190 km lång och är handgrävd 87 km och den tog 22 år att färdigställa. Tyvärr fick aldrig von Platen se den färdigbyggda kanalen eftersom han avled året före kanalinvigningen.

Föredragshållaren tog auditoriet med på olika båtar som fraktat zink, sand, pappersrullar och sockerbetor till olika hamnar längs med Kanalen – inte minst betydelsefull var Jönköpings hamn. Jan-Olof Mo-

Ovan: Hälften av alla medlemmar i Flottans Män Jönköping. Th. Föredragshållaren Jan-Olof Moberg föräras en flaska champagne av föreningens ordförande Stig Karlén. Foto: Per Åke Strandsäter.

berg delgav också sjömännen hur det är att vara kapten eller skeppare på Götakanalbåtarna, Diana och Wilhelm Tham och levandegjorde besvärliga möten vid slussarna eller när stormen rör upp Ekens skärgård i Vänern. Jan-Olof Moberg fick stora applåder av lyssnarna och belönades med

en flaska champagne "Edition Jönköping" av föreningens ordförande Stig Karlén, som tack för den utmärkta föreläsningen.

Lysekil

Flottans Män i Lysekil firade sitt 85-årsjubileum

Lördagen den 26 oktober firade Flottans Män i Lysekil att det var 85 år sedan föreningen startades. Kalaset hölls på Restaurang Rosvik, som kvällen till ära var smyckad med banderoller, flaggspel och dekorationer. När gästerna avnjutit välkomstdrinken och satt sig till bords, hälsade ordförande Van Carlzon de 45 gäster som hörsammat kallelsen välkomna.

Extra roligt var det att hedersledamoten Bernt Broman deltog. Han fyllde 100 år tidigare i år och har varit medlem i 59 år! Han kom med i föreningen redan 1965. Alla sjöng "He's a jolly good fellow" och hurrade och skålade. Sedan berättade Bernt om händelser från sin tid i flottan. Ordföranden tackade honom och överlämnade blommor.

Även två tidigare ordförande deltog, Stig Insulan och Jackie Lindebäck. Efter att förrätten var avklarad berättade ordföranden om föreningens historia. När Andra Världskriget stod för dörren var det många Lysekilsbor som tjänstgjorde eller hade tjänstgjort som anställda eller värnpliktiga i Flottan. I ett antal kuststäder hade kamratföreningar bildats och även i Lysekil fanns sådana tankar.

Jackie Lindebäck och Kurt Lycke.

100-åringen Bernt Broman hyllades. F.d. ordförande Jackie Lindebäck och f.d. klubbmästare Kurt Lycke hade en trevlig kväll.

Kurt tackade personalen.

Sjömanshusombudsmannen Frithiof Hjelmvik tog initiativet att starta en lokalförening i Lysekil i februari 1939 och blev sedan dess förste ordförande. Föreningen har idag 151 medlemmar, både män och kvinnor. Stefan Nolblad och Ola Ingemansson förärades blommor och standar för sina 50 respektive 52 år som medlemmar. Ingemar Karlsson fick Veterantecken för 25 års medlemskap.

Nya medlemmen Leif Larsson erhö

klubbnål. Leif Lysberg uppmärksammades för sina 25 år i styrelsen. Ett speciellt tack framfördes till hedersledamoten Kurt Lycke som har lagt ner mycket arbete för föreningen. Han har varit medlem i 49 år och var aktiv i styrelsen i många år. Han förärades Hedersankaret vid Riksårsmötet 2008. När vi övertog Lotsutkiken 1999 renoverade Kurt både ut och invändigt och utförde mycket arbete med våra marina föremål.

Före ordföranden Mattias Bergsten tilldelades Ankarmedalj i guld på Riksårsmötet i Tallinn.

Då han inte kunde närvara varken där eller på Jubileet, får han den vid ett senare tillfälle.

Carl-Gustav von Konow berättade och visade foton från en märklig episod från sitt yrkesliv i Kustbevakningen. Under en fisketur hade ett par fått en sälunge på kroken. Carl-Gustav fick sitta med ungen i knät ett par timmar innan undsättning i form av en avbitartång anlände med en kollega. Sälungen befriades från kroken och kunde återbördas till sin mor som oroligt simmat runt båten. Under kvällen underhöll trubaduren Jan Svensson med blandad musik, allt ifrån Evert Taube och Lasse Dahqvist till Kim Larsen. Han bjöd även in till allsång, ett trevligt inslag där många sjöng med. Efter att vi avnjutit förrätt, varmrätt, dessert och kaffe med kaka och haft många spännande diskussioner och gemyt runt borden, tackade ordföranden alla deltagarna för en trevlig kväll.

Även personalen på Rosvik tackades, restaurangen stänger vid årsskiftet. Den kommer att saknas av många.

Leif Lysberg

Varberg

Nu är det klart med en ny operatör till Tullhuset (vår klubblokal) och Kallbadhuset i Varberg. Det innebär att vi måste vara utflyttade senast om ett år, oktober 2025. Tråkigt men sant och det är inte utan en viss avund vi ser på hur kamraterna i Flottans Män i övriga Sverige dels äger den egna lokalen eller har stöd på annat sätt. Med endast ca 50 medlemmar blir det svårt att få ihop till hyran. En tänkbar väg kanske blir att hyra lokal vid behov. Medlemmarna får bestämma vilken väg vi ska välja. Vårens program innehöll bl.a. ett mycket uppskattat föredrag om den nya hamnen i Varberg, Farehamnen, av VD Karl-Henrik

Hägg. Sjökapten Urban Lillhage berättade inlevelsefullt om sitt "Sjömansliv". Under hösten har vi lyssnat på "Förlisning av SV Pamir" av sjökapten Jan Björnehaag och "Sjökriget i Svarta Havet" av marinofficer Emil Roos af Hjelmsäter. Skaldjursbuffé har avnjutits, vilken donerats av f.d. fiskaren Bertil Andersson, och den 14 december väntar Julbuffén.

Tidigare har bestämts att två regionmöten om året ska hållas. Ett möte kan hållas som telefonmöte och ett ska vara fysiskt. Lördagen den 21 september var det dags för ett fysiskt möte i Varberg. Vid mötet deltog Lysekil, Göteborg och Varberg på plats och Karlstad samt Jönköping via telefon. Mötet ska vara ett erfarenhetsutbyte angående ekonomi, lokaler samt rekrytering m.m. Vi konstaterar att förutsättningarna för de olika föreningarna

kan variera ganska mycket när det gäller nämnda frågor. Ett syfte med det fysiska mötet är också att man ska kunna träffas kvällen innan för en trivsamtillvaro. De som kunde vara med på fredagskvällen var förutom Varberg, Lysekil och Ängelholm. Bertil Lundvall överlämnade ett fint foto av torpedbåten HMS Varberg. Gåvan blev mycket uppskattad.

Sist men inte minst ska nämnas att VNS, Varberg Navy Singers, haft ett par konserter och fler är inbokade. Sjömansvisor av Evert Taube tycks gå hem och våra "Lördagskaffe med allsång" har varit välbesökta.

Det sägs att kris betyder två saker, hot och möjligheter, vi tar fasta på det sistnämnda.

FM Varberg Kai Sundberg

Specialist på båtjuridik!

Kostnadsfri kortare telefonrådgivning
www.halleradvokatbyra.se
www.batjuristen.se

+46 (0)520-22 10 20 Häller Advokatbyrå AB, Box 68, 461 22 Trollhättan

HÄLLER
 ADVOKATBYRÅ

Region Syd

Karlshamn

Efter sommaruppehållet började vi med att representera oss på Flygets dag i Ronneby. Det var mycket trevlig och välorganiserat med bortåt 40 000 besökare. Vi bjöds på god mat och stämningen var på topp. Under skördefesten på Öland i september så var det även försvarsdag i Stora Rör. Där representerade vi tillsammans med Kalmarsunds Flottans Mänsförening. Vi hade otroligt tur med vädret, solsken hela dagen. Vi har även deltagit i lokalordförandekonferens i Karlskrona, vilket var mycket givande och många viktiga frågor togs upp och alla beslut var i stor enighet. Vår lokal har fått en ansiktslyftning av golven som blev lackade och oljade. Höstens månadsmöten har bland annat innehållit information av civilförsvaret samt av lokala föreläsare. En annan viktig uppgift vi skall arbeta med framåt är Riksårsmötet 2025 där vi tillsammans med föreningarna

Flottans Män i Karlshamn och Kalmarsund på försvarsdagen i Stora Rör.

i Karlskrona och Kalmarsund har en del att göra. Just nu pågår även förberedelser för julfest med lucia och trubadur, då vi bjuder

alla medlemmar på julbord.
Sewe

Karlskrona

Rapport från Karlskrona

SMKR (Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund) Syd genomförde höstmöte i Skillingaryd den 23–24 oktober. Undertecknad och några till representerade region Syd vid mötet och 11 av de 27 föreningarna från regionen var representerade. Totalt finns 148 olika föreningar i SMKR med ca 46 000 medlemmar.

Under året har det florerat rykten om att Försvarsmakten inte skulle fortsätta stödja SMKR med ekonomiska medel för att kunna driva sin verksamhet vidare. Försvarsmakten har nu ändrat sin inställning och avser ge ekonomiskt bidrag till SMKR i likhet med tidigare år. Detta medför att kamratföreningarna kan fortsätta att stödja Försvarsmakten med att stärka förbandsandan, stödja kamrater/veteraner och anhöriga samt vårda lokala och centrala militära traditioner och vara ambassadörer.

I och med detta beslut av Försvarsmakten kommer alla medlemmar att fortsätta vara gemensamt försäkrade genom SMKR.

Överste Per Åkerblom C Ing2 höll ett mycket trevligt föredrag om sin och Försvarets verksamhet på Eksjö Garnison.

Hösten är som vanligt en period med mycket trevligt program i vår förening i Karlskrona.

Vår årliga grillfest i augusti var välbesökt och vi fick möjligheten att vara på Skönstavik med utnyttjande av Fylgias

Grillfest hos Flottans Män i Karlskrona.

kök och andra faciliteter. En som vanligt trevlig kväll med god mat och trevliga samtal. Vädret var mycket bra, vilket alltid är trevligt.

Under september genomförde vi ett möte med föredrag av vår amiralitetspastor Daniel Breimert. Mycket trevligt och många tankvärda ord och berättelser från honom under temat Religion och Mission. Jättetrevlig kväll som avslutades med ärtsoppa. Du kan läsa en separat artikel på annan plats i tidskriften.

Oktoberfesten med alla de tyska tillbehören var också mycket uppskattad. Deltagarna kom tidigt och vill knappt gå hem efter alla trevliga samtal. I övrigt jobbar föreningen med Riksårsmötet 2025 och arbetet med att flytta till Militärhemmet under 2025 och delvis lämna Skönstavik.

Välkomna till Riksårsmötet 2025 på Ronneby Brunn!

Lars Sager

Malmö

Mötet i augusti blev lite speciellt. Tidigare på dagen hade sex styrelsemedlemmar varit ute vid vårt förråd inne på gamla LV4:s område för att hämta ut alla våra saker. Vi får ju inte ha kvar detta förråd och vi kommer inte att skaffa något nytt. Allt sorterades upp och kördes in till vår lokal inför mötet på kvällen då vi hade auktion för mötesmedlemmarna. Det var bl.a. flera tavlor, vapensköldar, böcker och lampor. De speciella minnessakerna som t.ex. har med vår förenings bildande att göra kommer vi att spara i fortsättningen hemma hos Ronny Hultman. Anders Garin utsågs till auktionsförrättare och startade auktionen. Det gick lugnt till, men en del objekt ville flera bjuda på och då trissades priset upp betydligt från 20 kronor. Dyrast blev boken "Attack till sjöss" som slutade på 300 kronor. Totalt var det 30 objekt som klubades bort. De föremål som ingen var intresserad av kommer vi att avyttra senare. Roligaste prylen var en "niosvansad katt". Det är ett s.k. sjömansjobb som vi inte vet vem som har gjort eller hur den hamnat i föreningens ägo.

Vid septembermötet blev det pyttipanna med rödbetor. Vår tänkta föredragshållare fick tyvärr åter lämna återbud, så vår Stefan Leo underhöll oss istället. Denna gång med bilder och filmer från Flygets dag hos F17 i Kallinge, som hölls i augusti. Det blev många fina bilder och filmsnuttar på bl.a. våra klassiska svenska flygplan, Tunnan, Lansén, Draken, Viggen och så klart dagens Gripen. Efter detta tittade vi på tre korta filmer. De första handlade om ubåten U3, men även om de andra s.k. "Nummerubåtarna". U3 är ju Malmös mest besökta museiföremål hos "Tekniken och sjöfartens hus". Vår f.d. ordförande, Hasse Carlsson och andra från U3:s veteranbesättning är med i filmerna och berättar om sin tjänstgöring ombord. Den tredje filmen handlade om Bulltofta flygplats. En flygplats som alla gamla Malmöbor kommer ihåg. Under sin storhetstid var den Sveriges första riktiga flygplats och "flygport" till utlandet. Och under andra världskriget var det ca 150 allierade bombflygplan som nödländades där, när de blivit skadade under bombräderna i Tyskland och inte skulle klara att flyga tillbaka till England. Flera böcker har skrivits om dessa piloter och deras öden. Under kriget var Bulltofta också tillfällig flygbas för flygflottiljen F10, för att de bättre skulle kunna försvara svenskt luftrum. Om ni söker efter "Ubåten U3 kortversion", "Ubåten U3 genom tiderna" och "Skåne i Tiden – Bulltofta Flygplats" på Youtube kan ni se dessa korta filmer.

Oktobermötet blev en riktig "djupdyk-

Auktionsförrättaren Anders Garin får in rop på en niosvansad katt. Anders far Gert, som var reservofficer i marinen, var i sin civila gärning med som kontrollant när Energy Supporter byggdes. När marinen köpte fartyget 1993 för att bli den nuvarande Belos togs Gerts tjänster åter i bruk av marinen och han var djupt engagerad i ombyggnaden av fartyget till en ubåtsräddare av världsklass. Foto: Stefan Leo

Kommandörkapten Peter Östbring är ställföreträdande chef för Första ubåtsflottiljen och pratade om "Marinen idag, imorgon och i NATO". Foto: Stefan Leo

ning" om vårt ubåtsvapen. Vi hade nämligen två föreläsare i ämnet denna kväll! Kk Peter Östbring är ställföreträdande chef för 1. Ubåtsflottiljen och pratade om "Marinen idag, imorgon och i NATO". Peter har varit i flottan i snart 40 år i olika befattningar och har även gjort utlandstjänst. Vi fick en mycket intressant genomgång om statusen i marinen efter Nato-inträdet och om dess marina konsekvenser. Enligt Peter var det ganska enkelt för marinen att införlivas i Nato eftersom de redan t.ex. samövat med dem i många år. Vi fick också höra att man redan börjat projektera för nya ubåtar efter att Skåne och Blekinge tagits i bruk, vars sjösättning förmodligen dröjer ett par år till. Och att Östersjön, som numera nästan är ett "Nato-innanhav", är ett mycket viktigt hav ur olika aspekter.

Vi fick höra att URF:en med allt som behövs kring den, fortfarande är av världsklass. Även lite om nya HMS Artemis som

ersätter HMS Orion, och om Sjötransportenheten, m.m. Vi tackade Peter på sedvanligt sätt efter flera frågor på slutet. Sedan tog vår egen Hans Carlsson över. Han berättade att ubåtsvapnet faktiskt fyllde 120 år i just oktober i år! Därför ville han berätta och visa lite om våra ubåtar från förr i tiden. Sin vana trogen hade Hasse en mängd bilder på de gamla ubåtarna och annat kring dem. Han har ju dessutom själv tjänstgjort på 24 av dem. Imponerande! Hans berättade bl.a. hur det hela startade 1902 med en begäran från kung Oscar II, att en undervattensbåt skulle införskaffas. Den skulle bära namnet "Hajen", bestämde kungen, och den levererades till flottan i oktober 1904. 120 år sedan! Från vår medlem Per-Olof Öhrström har vi fått ca 20 intressanta böcker att ha som lottpriser, så de räcker till flera möten.

Stefan Leo

Västervik

Höstens klubbafsnar inleddes med en intressant och viktig informationskväll av Andrea Brändström, säkerhetschef i Västerviks kommun. Andrea berättade och informerade oss om världsläget i stort och hur det påverkar kommunens strategier vid en eventuell kris, lokalt eller globalt. Beredskap i krissituationer är något man knappast oroas för normalt sätt, men i dag blir det verkligen påtagligt och framför allt oroande. Andrea förklarade på ett enkelt och begripligt sätt, hur kommunen arbetar dagligdags för att vi invånare ska känna oss trygga "om krisen eller kriget kommer", dvs alla nödsituationer som kan uppstå i ett samhälle.

I september fick vi lära oss hur man bland annat bygger en Tjusteka. Anders Hellström från Westerviks Träbåtsförening gästade oss. Anders höll ett mycket intressant föredrag om hur föreningen bildades av ett gäng entusiastiska "gubbar" som verkligen älskade träbåtar. Gänget, som från början bestod av 10 personer kallade sig för Träbröderna. Så småningom gick man från "ord till handling". 2022 bildade man Westerviks Träbåtsförening och man började renovera och bygga träbåtar. Idag ingår även en "trägumma" i båtbyggargänget. Verksamheten bedrivs i f.d. Segelmakeriets lokaler på Notholmen i Västervik och tack vare att man bildade en förening så hade man även möjligheten att ansöka om medel för sina projekt hos Sparbanksstiftelsen. Föreningen erhåller även en del bidrag från Studieförbundet Vuxenskolan. Båtarna byggs helt enligt gamla ritningar. Skillnaden idag är att virket köps färdigsågat på brädgården och tillgången till moderna maskiner, men fortfarande mycket hantverk.

Gubbarna och gumman träffas två gånger/vecka och bygger - man bygger fel, diskuterar problemen, bygger om och bygger rätt...!! Förutom båtbyggeriet så är det så klart en stor portion av social gemenskap. Jag anar/misstänker att gänget löst många världsproblem under tiden som en Tjusteka tillverkats?

På föreningens hemsida, www.trabatsforeningenvik.se finns intressant läsning för den som vill veta mer om föreningen, hur man arbetar och deras pågående projekt.

Hösten har så klart även inneburit en del besök av Flottans utbildningsfartyg. I september gästades inre hamnen av bland annat A-502 *Antares* och A-503 *Arcturus*. Ombord fanns, givetvis, både kvinnlig och manlig besättning. Dessa besök utgör en trevlig syn vid Skeppsbrokajen för den som är intresserad av Flottans båtar.

T.v. Andrea Brändström, säkerhetschef i Västerviks kommun, berättade bl a om hur kommunen arbetar med frågor som rör kommuninvånarnas säkerhet i samband med en ev krissituation. T.h. Anders Hellström, ordförande i Westerviks Träbåtsförening, gästade oss en septemberkväll och lärde oss hur man bygger en Tjusteka (se nedan).

Nu stundar en lång och kall vinter (?) i vår vackra stad. De enda som gläds är förmodligen de vinterbadande damerna, som i år fått klartecken från kommunens samhällsbyggnadsenhet att badstegen får ligga kvar över vintern – skönt att de kan ta sig upp från det iskalla vattnet på ett smidigt och säkert sätt. Tack kommunen!

För oss andra, mindre badsugna, väntar en trevlig julfest i december. Trevlig gemenskap, god mat och lite varm glögg är aldrig fel! Därefter ett nytt år med nya tag och nya utmaningar i vår förening, Flottans Män i Västervik – det ser vi fram emot.

Av utrymmesskäl får vi vänta med att berätta om vårt trevliga studiebesök på Windy Scandinavian Boats fabrik i Västervik - kommer i nästa nr.

Barbro Bewernick

Skolbåten Arcturus på väg in till Skeppsbrokajen i Västervik. Foto Västerviks Tidning

Växjö

Nu när vintern närmar sig, och isen lägger sig, drar vi oss in i våra skal och vårt skal är vår Marinstuga. Där har vi våra träffar och dit har medlemmarna möjlighet att komma för att träffa övriga i föreningen. Marinstugan är öppen första tisdagen i varje månad utom i juni-juli. Vi startar alltid kl 18.00 och håller på så länge vi känner för det, vilket brukar bli ungefär till 20/21-tiden. Vi har alltid någon form av fika under kvällen och det förekommer att vi har bjudit in någon gästföreläsare eller kanske någon av våra medlemmar berättar lite om sitt liv i flottan. I höst har vi hunnit med att avverka vår sedvanliga ärtmiddag. Gästerna kunde traditionsenligt äta sina ärtor med varm punsch till och naturligtvis serverades även pannkakor med alla tillbehör. Alla deltagarna kunde på kvällskvisten gå hem mätta och belåtna. Vi har även genomfört höstmiddagen där besökarna fick ta del av en tre-rätters meny med sedvanliga ädla drycker. Innan tomten kommer ska vi också hinna med att fira lillejul i Marinstugan och det brukar vara en välbesökt tillställning.

Bengt Carlsson

Marinstugan och som traditionen bjuder är alltid flaggan i topp vid våra sammankomster och middag i goda vänners lag.

Hotell Drottning Victorias Örlogshem

Bo som en Drottning men betala som en sjöman.

Du som tillhör Försvarsmakten och någon av alla dess frivilligorganisationer är extra välkommen, det är för dig vi finns till.

Vi är ett litet familjärt hotell på ett av de bästa lägena i Stockholm. Vi erbjuder flera olika rumstyper, enkel, dubbel till sviter. Frukost och gratis wifi ingår.

Fortsatt upprop till tidskriftsfonden!

Flottans Mäns tidskrift är en viktig del av vår verksamhet och har funnits i någon form sedan föreningen bildades 1935 och den registrerades som tidskrift 1941.

Kostnaden för tryckning och distribution av tidskriften har genom åren varit, och är, en stor del av föreningens kostnad vilket ökat under senare år. Tidskriften finansieras genom medlemsavgiften, idag 120:- per år, annonser och donationer till tidskriftsfonden. Att bygga upp en egen ekonomi för tidningen som är oberoende av beslut och pengar av andra än oss själva är därför viktigare än någonsin.

Den långsiktiga målsättningen ligger fast, vilket innebär att tidskriften med bibehållen kvalitet, till den allra största delen ska kunna bära sina egna kostnader. Ta därför fortsatt möjligheten att som läsare, medlem, lokalförening, organisation, företag och övriga att fortsätta ge bidrag till Tidskriftsfonden.

Gåvovivarna under 2024 presenteras i 2025 års första nummer av vår tidskrift.

Bidragen/gåvorna sätts in på Plusgiro 5 88 19-4. Märk bidraget med "Tidskriftsfonden".

Med Gotland som bas, skapar
vi framtidens maritima transporter
och besöksnäring.

 Gotlandsbolaget

Födelsedagar Vi hyllar

95 år

Sven-Erik Södervall 1930-01-11, LoF Karlstad-Värmland

90 år

Herbert Juntikka 1935-01-05 LoF Härnösand
Gösta Håxell 1935-01-15 LoF Haninge
Bert Löverdal 1935-01-22 LoF Göteborg
Tom Roeck Hansen 1935-01-24 LoF Stockholm
Lars Josefsson 1935-02-09 LoF Göteborg
Leif Bjurstroem 1935-02-14 LoF Malmö
Carl R Nyström 1935-02-26 LoF Stockholm
Sigvard Lokatt 1935-02-26 LoF Stockholm
Erik Bredin 1935-03-07 LoF Sundsvall
Olle Persson 1935-03-07 LoF Trelleborg
Kurt Boxström 1935-03-08 LoF Norrtälje
Jarl Backliden 1935-03-19 LoF Göteborg
Gert Måbrink 1935-03-26 LoF Göteborg
Bernt Forsberg 1935-03-31 LoF Sundsvall

85 år

Anders Dahlgren 1940-01-10 LoF Karlskrona
Hans Wachtmeister 1940-01-11 LoF Karlskrona
Kjell-Åke Karlsson 1940-02-02 LoF Halmstad
Johnny Simonsson 1940-02-08 LoF Norrtälje
Harald Ramberg 1940-02-12 LoF Stockholm
Bo Nord 1940-02-16 LoF Västervik
Allan Vikström 1940-02-21 LoF Stockholm
Nils-Åke Bergman 1940-02-24 LoF Växjö
Per-Åke Tuveesson 1940-02-25 LoF Ängelholm
Hans Grotmaak 1940-02-26 LoF Västervik
Dick Öréus 1940-02-27 LoF Haninge
Tommy Pilsetnek 1940-02-28 LoF Stockholm
Henry Bergsten 1940-03-01 LoF Norrköping
Gunnar Friberg 1940-03-02 LoF Göteborg
Bertil Malmberg 1940-03-03 LoF Nynäshamn
Wilford Strandsäter 1940-03-04 LoF Jönköping
Ulf Aulin 1940-03-07 LoF Haninge
Jan-Berthel Larsson 1940-03-11 LoF Malmö
Bosse Petersson 1940-03-15 LoF Norrköping
Olof Holm 1940-03-17 LoF Stockholm
Britt Pärnhem 1940-03-18 LoF Karlshamn
Tommy Albinsson 1940-03-24 LoF Västervik
Rolf Sandels 1940-03-27 LoF Stockholm

80 år

Lennart Byström 1945-01-01 LoF Halmstad
Thord Hallberg 1945-01-04 LoF Karlshamn
Einar Krantz 1945-01-05 LoF Trelleborg
Willy Almberg 1945-01-06 LoF Norrköping
Lars Sareklint 1945-01-07 LoF Karlskrona
Christer Mattsson 1945-01-08 LoF Södertälje
Kent Hermansson 1945-01-09 LoF Nynäshamn
Kai Sundberg 1945-01-13 LoF Varberg
Björn Schöön 1945-01-14 LoF Karlskrona
Ernst-Olof Håkansson 1945-01-16 LoF Karlskrona
Leif Molin 1945-01-16 LoF Haninge
Boris Lundqvist 1945-01-24 LoF Göteborg

Lars Hultkvist 1945-01-27 LoF Stockholm
Ann-Margret Nordstrand 1945-01-30 LoF Stockholm
Ronald Blom 1945-02-01 LoF Göteborg
Bengt Fransson 1945-02-10 LoF Varberg
Bo Ragell 1945-02-10 LoF Norrtälje
Inger Ljunglund 1945-02-12 LoF Malmö
Tore Nilsson 1945-02-12 LoF Stockholm
Laila Lembke 1945-02-17 LoF Ängelholm
Sten Svensson 1945-02-23 LoF Växjö
Hans Lindahl 1945-02-25 LoF Malmö
Ulf Holmgren 1945-02-28 LoF Sundsvall
Benny Lindberg 1945-03-01 LoF Nynäshamn
Claes Nordenborg 1945-03-07 LoF Norrköping
Britt-Marie Nilsson 1945-03-12 LoF Göteborg
Krister Hansén 1945-03-12 LoF Stockholm
Per-Åke Strandsäter 1945-03-17 LoF Jönköping
Anders Wigart 1945-03-18 LoF Göteborg
Lennart Kallerdahl 1945-03-24 LoF Göteborg
Tommy Gustafsson 1945-03-29 LoF Norrtälje
Håkan Bergman 1945-03-31 LoF Sundsvall

75 år

Hans Enar Ritzén 1950-01-31 LoF Stockholm
Stig-Gunnar Bengtsson 1950-01-31 LoF Varberg
Göran Kullving 1950-02-03 LoF Karlskrona
Berndt Segerdahl 1950-02-09 LoF Halmstad
Göte Westh 1950-02-11 LoF Göteborg
Ove Wedin 1950-02-11 LoF Härnösand
Tomas Holmquist 1950-02-11 LoF Norrköping
Krister Jakobsson 1950-02-14 LoF Göteborg
Anders Mattsson 1950-03-06 LoF Malmö
Dag Fredenmark 1950-03-07 LoF Nynäshamn
Ingemar Andersson 1950-03-07 LoF Norrköping
Dennis Johannsen 1950-03-09 LoF Lysekil
Rolf Anders Bengtsson 1950-03-10 LoF Ängelholm
Douglas Björkman 1950-03-11 LoF Växjö
Gottfrid Saltin 1950-03-14 LoF Härnösand
Lars Raxell 1950-03-17 LoF Stockholm
Jonny Liljeblad 1950-03-27 LoF Nynäshamn
Nils-Göran Johansson 1950-03-29 LoF Västervik
Bengt Åkesson 1950-03-30 LoF Trelleborg

70 år

Jan Eklund 1955-01-02 LoF Västerås
Urban Rådestad 1955-01-11 LoF Stockholm
Yngve Arvidsson 1955-01-11 LoF Lysekil
Hans Johansson 1955-02-04 LoF Härnösand
Tommy Saarela 1955-02-14 LoF Lysekil
Mikael Magnusson 1955-02-15 LoF Lysekil
Kenneth Hjalmarsson 1955-02-26 LoF Karlstad
Benny Barkskog 1955-03-14 LoF Stockholm
Stefan Rylander 1955-03-16 LoF Haninge
Torbjörn Ugglå 1955-03-16 LoF Malmö
Lars Bergqvist 1955-03-21 LoF Stockholm
Michael Johansson 1955-03-23 LoF Stockholm
Björn Ohlson 1955-03-25 LoF Stockholm

Ulf-Göran Rindeborn 1955-03-25 LoF Norrköping
Tommy Carlsson 1955-03-29 LoF Södertälje

65 år

Uno Puhasmägi 1960-01-02 LoF Göteborg
Pernilla Törnqvist Tapper 1960-01-12 LoF Göteborg
Torbjörn Jönsson 1960-01-13 LoF Karlskrona
Per-Olof Melander 1960-01-21 LoF Nynäshamn
Boris Rosen 1960-01-27 LoF Stockholm
LarsIngvar Elofsson Memsengrell 1960-02-09 LoF Karls-
hamn
Anders Lütz 1960-02-10 LoF Haninge
Peter Litzén 1960-02-19 LoF Göteborg
Ingo Aiff 1960-02-21 LoF Norrköping
Bengt Pettersson 1960-02-24 LoF Västerås
Björn Frick 1960-02-24 LoF Södertälje
Jan Hansson 1960-02-24 LoF Stockholm

Peter von Heidenstam 1960-02-26 LoF Ängelholm
Torbjörn Karlsson 1960-03-09 LoF Stockholm
Mikael Nilson 1960-03-10 LoF Göteborg
Staffan Strive 1960-03-17 LoF Göteborg
Jan Petersson 1960-03-25 LoF Södertälje

60 år

Frederic Grahn 1965-01-03 FM Göteborg
Stefan Nilsson 1965-01-11 FM Haninge
Magnus Holmbom 1965-01-22 FM Västervik
Jörgen Persson 1965-03-17 FM Malmö
Mikael Carlsson 1965-03-23 FM Stockholm
Göran Strömberg 1965-03-31 FM Södertälje
Maria Betzholtz 1965-03-31 FM Stockholm

50 år

Love Strömgren 1975-01-10 FM Lysekil

Nya medlemmar

Vi hälsar följande 36 (!) medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg

Benny Olausson
Eva Deutsch
Gun Hamrén
Lars Hansson
Leif Elgähs
Linda Katzenellenbogen
Martin Ljungström
Stig Fasterud

Halmstad

Sissi Andreasson

Haninge

Peter Cullemark

Härnösand

Göran Wijklund
Peter Bernström

Kalmarsund

Birger Hagman
Pär Svanfeldt
Ulf Norlin

Karlshamn

Birgitta Sandegren
Per-Olof Johansson
Pierre Svenningsson

Karlskrona

Kerstin Swärdh
Ulf Gustafsson

Norrtälje

Clas-Håkan Jansson
William Gillemar

Stockholm

Anders Fogelberg
Inga-Lill Jakobsson
Jonas Ericson
Christer Klinth
Martha Gordes-Lindberg
Nils Wiberg
Staffan Berg

Trelleborg

Magnus Österberg
Peter Svensson

Västerås

Lars Dagfeldt
Mats Törnå
Torkel Rasmussen

Ängelholm

Bertil Harrysson
Leif Gunnarsson

Prislista för annonsering i tidskriften "Flottans Män"

Typ/plats	Storlek (bredd*höjd)	Pris
Omslagets baksida	210 * 240 mm	8 000 SEK
Helsida	172 * 256 mm	6 500 SEK
Liggande halvsida	172 * 128 mm	3 250 SEK
Stående halvsida	256 * 83,5 mm	3 250 SEK
Stående kvartssida	83,5 * 128 mm	1 700 SEK
Liggande kvartssida	172 * 64 mm	1 700 SEK
Liggande mindre sida	172 * max 50 mm	1 000 SEK

Detaljer och övriga villkor såsom material mm i form av text/bilder dialogiseras med formgivaren på e-post
annonser@flottansman.se Flottans Mäns tidning är befriad från moms.

Avlidna kamrater

Torgny Appelkvist, MALMÖ

Född den 9 mars 1944, Avliden den 26 september 2024

Lars Bergström, LANDSKRONA

Född den 2 november 1945, Avliden den 23 oktober 2023

Christer Carlen, HALMSTAD

Född den 8 maj 1944, Avliden den 28 september 2024

Mai Clarin, KARLSHAMN

Född den 14 april 1937, Avliden den 4 september 2020

Karl Harry Dahl, GÖTEBORG

Född den 15 oktober 1929, Avliden den 27 september 2024

Carl-Hugo Dahlbom, TULLINGE

Född den 16 december 1929, Avliden den 25 april 2023

Ingrid Hansson, HÄRNÖSAND

Född den 18 juni 1948, Avliden den 14 september 2024

Peter Helsinger, ALNÖ

Född den 29 juli 1946, Avliden den 1 november 2024

Bengt Hylander, NORRTÄLJE

Född den 31 maj 1931, Avliden den 6 oktober 2024

Sten Johnsson, LYSEKIL

Född den 12 augusti 1942, Avliden den 17 juni 2024

Jan-Åke Juhlin, NORRTÄLJE

Född den 29 april 1945, Avliden den 17 oktober 2024

Christer Jönsson, STAFFANSTORP

Född den 1 april 1951, Avliden den 30 januari 2023

Per-Olov Karlsson, NORRTÄLJE

Född den 25 november 1944, Avliden den 8 oktober 2024

Carl-Olov Larsson, FINSPÅNG

Född den 20 maj 1936, Avliden den 21 september 2024

Jan Ohlsén, TRELLEBORG

Född den 5 april 1945, Avliden den 4 september 2024

Kurt Rydberg, OXIE

Född den 18 september 1927, Avliden den 22 april 2023

Jean Tengvall, ÄNGELHOLM

Född den 8 april 1939, Avliden den 27 oktober 2024

Kerstin Thelin, ÅRSTA HAVSBAD

Född den 2 juli 1956, Avliden den 19 juni 2024

**Hedra våra avlidna kamraters minne med en gåva till Flottans Män.
Pg 5 88 19-4.**

Efter Din betalning sänder FM kansli blanketten till de sörjande.

Kontaktpersoner i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordförande	Thomas Engevall	070-588 75 89	Junibacken 9	135 54	TYRESÖ	thomas.engevall@flottansman.se
Vice förb.ordf	Lars Sager	0702-815096	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Sekreterare	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Kassör	Magnus Bergman					
Medlemsregister	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Webbansvarig	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Kansli	Flottans Män	076-7786870	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Cawe Johansson, suppleant: Bengt Randevåg

Härnösand	Roger Karlström	073-410 24 55	Brunnhusgatan 14B lgh 1002	871 33	HÄRNÖSAND	roger.karlstrom@telia.com
Sundsvall	Cawe Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSÉN	cawejohansson3@gmail.com sundsvall@flottansman.se

Region Mitt

Representant i förbundsstyrelsen: Krister Hansén, suppleant: Jan Berglöv

Gotland	Lars Ellebring	070-835 78 73	Furugatan 54	621 44	VISBY	gotland@flottansman.se
Föreningslokal:	Marinstugan Gotlandsresor/Scandic Visby, Färjeleden 3,			621 58	VISBY	
Haninge	Lars Larsson	079-334 18 98	Kullerstensvägen 63	137 61	JORDBRO	haninge@flottansman.se
Norrköping	Bill Zackrisson	070-582 53 53	Reenstiernagatan 88	612 12	NORRKÖPING	bill.zacke@outlook.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	073-156 10 35	Lansengatan 38	602 09	NORRKÖPING.	norrköping@flottansman.se
Norrköping	Olle Jansson	070-587 03 44	Kristoffers väg 1	760 15	GRÄDDÖ	olle-jansson@live.se
Föreningslokal:	FOS-huset		Regementsgatan 22		NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	kjelljohansen756@gmail.com
Stockholm	Jan Berglöv	070-772 05 66	Östgötagatan 62	116 64	STOCKHOLM	jan.berglov@flottansman.se
Kansli	Flottans Män	072-363 855 4	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Bo Luthin	070-315 26 46	Soldatsvägen 13	151 68	SÖDERTÄLJE	luthin67@gmail.com
Föreningslokal:	Notholmen		Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Antonio Grimaldi	070-532 02 40	Plåtverksgatan 132	724 49	VÄSTERÅS	antonio.carlo.grimaldi@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	vasteras@flottansman.se

Region Syd

Representant i förbundsstyrelsen: Lars Sager, suppleant: LarsIngvar Elofsson Memsengrell

Kalmarsund	Roland Stengård	070-811 81 02	Solit	579 71	RUDA	roland.lm@stengard.nu
Karlshamn	Sewe Lindberg	070-625 60 92	Ronnebyvägen 260	374 30	KARLSHAMN	sewe@sewe.se
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Lars Sager	0702-815096	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Malmö	Jörgen Persson	070-258 80 02	Vångvägen 9	241 32	ESLÖV	momek556@gmail.com
Trelleborg	Maths Witt	073-418 86 25	St Gertrudsväg 30	231 53	TRELLEBORG	maths.witt@saabgroup.com
Västervik	Åke Revelj	079-341 14 26	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Ove Engkvist	073-351 48 15	Lobeliavägen 7	352 51	VÄXJÖ	vaxjo@flottansman.se

Region Väst

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Eric Knutas, suppleant: Ulf Ängemo

Göteborg	Claes Strömvall	072-522 54 40	Örnehufvudsgatan 17	412 59	GÖTEBORG	claes.stromvall@live.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	goteborg@flottansman.se
Halmstad	Ulf Ängemo	070-350 09 14	Södra vägen 37	302 90	HALMSTAD	ulf.angemo@hotmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	076-880 70 53	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Stig Karlén	070-530 91 51	Fortunagatan 44	553 23	JÖNKÖPING	Stigkarlen.sk@gmail.com
Karlstad-Värmland	Göran Olsson	070-415 02 76	Nordsjötorp Backarna	669 92	DEJE	golsson@kommunensbesta.se
Lysekil	Van Carlzon	070-428 80 06	Rixövägen 13	454 93	BRASTAD	lysekil@flottansman.se
Varberg	Jan Steinbach	070-632 24 46	Göthriks väg 8	432 98	GRIMETON	varberg@flottansman.se
Föreningslokal:	Gamla Tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 43	VARBERG.	
Ängelholm	Bertil Lundvall	070-257 23 66	Sven Brocks gata 4A	262 64	ÄNGELHOLM	b.lundvall@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 33	ÄNGELHOLM.	angelholm@flottansman.se

Försvarets materielverk, FMV, har överlämnat fyra nya bogserbåtar till marinen. Båtarna kommer att ingå i marinens nya logistikkoncept och göra stor nytta vid de marina militärbaserna i Karlskrona och Haninge. Redan under pågående marinövning höst har fartygen att börjat användas i ordinarie verksamhet. Fartygens uppgifter blir att genomföra förhalingar, bogseringar av fartyg, isbrytning och övrig ekipagetjänst inom militärbasernas hamnområden eller i varvsområden. De kommer även ha en naturlig roll inom de marina basbataljonernas operativa uppgifter. Fartygen innebär en rejält förbättrad arbetsmiljö och ger dessutom uthållighet för personalen ombord. Redan samma dag som fartygen togs emot sattes de i tjänst under marinövning Höst. Fartyget har förmåga till självförsvar. Under ceremonin genomfördes även namngivning enligt en långvarig tradition inom marinen. Fartygen har sedan tidigare beslutats, med konungens gillande, att döpas till HMS Hermes, Heros, Hera och Hebe. Källa: Forsvarsmakten. Foto: Carolina Lorentzson/FM